برنجی کتاب

حسبحال

— اثر —

{ اشرف }

— قطعه —

چیقاردم گرچه شول ماوی کتابی اورتایه اما
قلم دستمده عاجز قالدی تصویر مظالمدن
تنزل ایت ، اوقو برکره لطفاً قالدیروب آتمه
درونمده نه‌لروار آکلاشلسون «حسبحال» مدن

— بیت —

عید ایدرلر برلشوب احمد ، بحور ، قوسطی ، آغوب
قلعه‌لردن هانکی کون پاطلارسه یوز بر پاره طوب

— ۱۹۰۸ —

حسبحال

— یاخود —

— اشرف و کمال —

— قطعه —

شه‌عالی همم (!) نامق کمالك بیلمدی قدرین
دیینلر نفسنی عفریت استبداده قاپدیردی
حیاتنده کوچوك برخانه احسان ایتمدی اما
وفاتنده آنکچون محتشم برتربه یاپدیردی (۱)

— فاتحه —

§ پیغمبران سخنورانك مرکز اقصای کمالی، فرانسه احتلال کبیری قدربزده‌کی عالم ادبیانك محرك اختلالی نامق کمال بك مرحومی بیلمدك ، ایشتمدك تورك پك آزدر . هله قدرشناس اولان بر اوروپالی مرحوم مشارالیهی بزدن ایی طانیر وحالا نام مبارکی آکلدقجه کمال حرمتندن شابقه‌سنی چیقارر . مرحومك مناقب عالیه‌سی زبانزد ارباب عرفان اولدیغندن اولبابده تطویل مقاله حاجت کوریله‌مز

---

(۱) مشارالیه ایچون حال حیاتنده — ۳۰۰ لیرالق برخانه ویرمدیکی حالده بعدالوفات (بولایر) ده — ۵۰۰ لیرالق بر تربه یاپدیردی.

محاضراتی پك چوق اولمغله تمثیلسز سوز تأثیرسز اولور قاعده‌سنجه اکثریا موقعنه مناسب بر فقره سویله‌مدن سوز سویله‌مزدی. حاضر جوابلقده‌ده برنادرهٔ روزکار ایدی . ازجمله بریسیله بوندن یکرمی سنه اول بینلرنده کچمش اولان (٢)

— محاوره —

بریسی — هانیا ؟ یکرمی سنه‌در بودولت باطدی ، بیتدی ، أولدی دییوردیکز اما کورییورسکزکه حالا صاغدر.

کمال — جانم بو اودونجی محمد آغانك جنازه‌سی دکلیا ؟ همان قالدیرسونلر کومسونلر . آلتی یوز ییللق بر دولتك جنازه‌سی یتمش سکسان سنه‌ده آنجق قالقار دیمش .

---

(٢) مرحوم کمال بك برکون جودت پاشایه دلی حکمت مرحومك آتیده‌کی قطعه‌لرینی اوقومش .

— قطعه —

بنی آدم اساساً متحددر جسم واحددر
بودر صف عبادتدن مرادی وارسه اللهك
مساو یدر نظرکاه خداده جمله مخلوقات
حقوقاً برچوباندن فرقی یوقدر برشهنشاهك

— قطعه —

نه حکمتدرکه قسام طبیعت عهد اولده
مساوات اوزره تقسیم ایتمه‌مش ارزاقی افراده
عجبمی رد ایدرسه‌م بنده بی پروا بوتقسیمی
ضرورت هرشیئه مجبور ایدر انسانی دنیاده

جودت پاشا صوك قطعه‌ده کفر وار دیمه‌سی اوزرینه کمال أوت کفرآمیزدر فقط سیزك کفرلره نسبتله کوچوکدر دیمش. قبریس جزیره‌سی مفتی‌سی مشارالیهه:

بعضیلری مرحوم مشارالیه ظن اولوندیغی قدر عالم دکلدر دیرلر . وارسونلر دیسونلر ولوکه اویله اولسون ، امیلك کماله تقیصه ویرەمز . بوندن کندیمەده بر آرسلان پایی چیقارمق ایستیورم ظن اولونماسون ؛ عالم اولمق بشقه ، أدیب اولمق بشقەدر ؛ بنم اعتقادمجه شاعر اولمقده ینه بشقەدر . فقط هپسنده درجه درجه فیض عالیٔ الهی لازمدر . عالم اولمق ، أدیب اولمق چالیشمقله اولور فقط شاعرلك بخشه کانجه بو مسلکك طبقات عالیاتنده نشر انوار کمال ایدن ضیا پاشا مرحوم و امثالی کبی هم عالم هم شاعر اولمق علی الاعلا ایسەده ارواح ازلده فیاض طبیعت بر از بذل عاطفت ایتدیمی بر جاهلده نصیبی قدر شاعر اولور مثالی (بن) م (٣)

یاهو بتون انبیاء عظام بنی اسرائیلدن یاخود عربدن کلمش . عجبا هیچ تورکدن پیغمبر کلمەمشمی دیه صورار

مرحوم دیرکه ناصل یوق افندم حضرت آدم تورکدر.

مفتی افندی — نصل تورك ؟

کمال بك — چونکه حضرت آدم هنوز سیلکنەرك طوپراقدن چیقمش ملیتنی تعیین ایتمەمشدی بناءً علیه بن ادعا ایدرمکه حضرت آدم تورکدی . سن عکسنی اثبات ایدەبیلیرمیسك دینجه ایشك ایچندن چیقامایان مفتی افندی والله بك افندی فقیرك دخی عقلی یاتدی دیمشدر .

---

(٣) فقط شاعر اولمق بشقه متشاعر اولمقده ینه بشقەدر صردسی کلمشکن ایکی متشاعر بیننده بر اوتل قهوەسنده وقوعبولان بر مشاعرەیی یازەجغم .

بریسی — (یارم حمامدن چیقمش ترلەمش) .

دیکری — (منديلیله اول ترینی سیلمش).

قهوەنك اوستندەکی اوتلده اولوب بو مشاعرەیی ایشیدن دلی محمدده پنجرەدن آشاغی‌یه دوغری

دلی محمد — (دلی محمدده بونك اوستونه ایشەمش) دیه کرچکدن ایشەمش. متشاعرلر وای بزی تحقیر ایدیور دیه ! دلی محمدی یاقه پاچا طوتوب جزا رئیسنك

مرحومك مأموريتندن بحث ایتمك ایستەمم ، چونکه کمال بك بیوك بر آدم اولدیغی حالده محیطنه نسبتله موقع و مأموریتی پك کوچوکدی . کمال أدیبدر ، فقط تاریخله مناسبتی یوقدر ، او تاریخ یازمامليدی دیینلرده واردر . محیطنه کوره بیوك بر مأمور استانبولده ، مصرده وقتنی امور صرافیه ایلەده امرار و بر دوقتور مطبعەجیلقده اشتهار ایتدیکی حالده کمال بك کبی بر أدیب نیچون برده تاریخ یازمقله اشتغال ایتمسون . و ظن ایلدیکی کبی حقندن نیچون کلوب موفق اولەماسون واقعا بنم بویله اینجه مؤداره عقلم ایرمز فقط اولدقجه شاعرلکه ایرر . او مبارك ذات منظوم ، منثور کافهٔ آثارنده (تعبیر عاجزانەمجه) سرای دلارای أدبیاتك غایت ماهر بر کله قویوجیدی کبیدرکه موقعنده یرلشدیردیکی (پرلانطەلردن) بریسنه طوقونولسه درحال آهنك عمومیسنه خلل کلیور بونك ایچون احمد مدحت کبی

---

(٣)حضورینه کوتورمشلر وياپدقلری مصراعلری اوقویوب دلی محمدك کستاحلغندن شکایت ایتملری اوزرینه رئیسله دلی محمد بیننده آتیدەکی محاوره وقوعه کلمش .

رئیس — محکمه (مباشرلرینه خطاباً) دلی محمدی ییقکزده قیچنه اللی دانه صوپا اوریکز .

دلی محمد — آمان افندم قباحتم ندر ؟

رئیس — نەیه صیچمادك کراطه دیمش !

بو متشاعرلرك بر قسمی دها واردر مثلا نظیف سروری کبی مرقومك باباسی اولوب (مات خنزیر) اکا تاریخ اولدی . مصراعنك کوستردیکی تاریخده أولن سروری عمرنده بر مکتب یا بر کوپری یاپدیرمق دکل تعمیر ایتمدیکی حالده قونیه والیسی ایکن برحبسخانه یاپدیرمش و اوغلی نظیفده کویا تاریخ اولمق اوزره آشاغیدەکی مصراع کبی شیئی سویلەمش .

مصراع — (جای عبرتنمای عدالتی)

مرحوم عبدالحلیم ممدوح بك شونك وزنی یوق معناسی یوق بونکله برابر تاریخده چیقمایان شو بوق مصراعی نظیفك لا نظیف اغزندن دویونجه علی طریق

یاوه نویسانه نسبتله آز ، فقط دنیالر قدر قیمتدار اولان آثاری جداً قابل تنظیر دکلدر. یاخود بکا اویله کلیور. چونکه کیف ماالتفق بعض ابیاتنه جدی نظیره یاپمق ایستادم نه ممکن ؟ حضرتك کعبنه یتشمك قابلمی ؟ بناءً علیه شیخ غالب مرحومك سویله‌دیکی کبی بش بیتنه بر نظیره سویله‌مك بنم خرجم اولمادیغنی اکلاینجه آتی‌ده محرر بر منظومه‌سنی ادبیات عثمانیه‌ده مقبول اولان بر طرزده بالتهزیل

[۳] الاستهزا (عدالتی) یرینه (معدلتی) دیسه‌کز اولمازمی ! دیه‌وقوعه کلن تکلیفنه نظیف سروری — خیر اوله‌لماز او زمان وزن بوزولور دیمش . تو . . . الله بلاسنی ویرسون !

بو نظیف سروری عیارنده فقط ناموسلی زمانمز متشاعرلرندن ایکیسنی دها طانیرزکه بریسی کندی اعتقادنجه تضمینلی بر بیت اوله‌جق !

— بیت —

(غم یمه ای کوکل غم سنی برباد ایدر
من علمنی حرفاً فقط صیرنی عبداً) — دیمش

بریسیده — النده دوماتس ندن ایتدك بو ایشی
دیه زعمنجه شویله بر مصراع سویله‌مشدی !

شوراده ینه بر متشاعر فقره‌سی حاطرمه کلدیکه بوراده ذکر ایتمه‌دن کچه‌میه. جکم علامهٔ بی مدانی جناب ملا جامینك دائما ابراز بیوردقلری نزاکت و التفاتی اشعارینك اهمیت و قیمتنه حمل ایده‌رك تصدیعات دائمه‌ده بولنان بر متشاعر بر کون مشارالیهی یاقالایوب دون کیجه حضرت فخر کائنات رؤیاده اغزیمه توکوردی بن بوندنصوکره اغزی چلیکلی شاعرلردن بریسی اوله جغم دیمسی اوزرینه ارتق دایانامایان جناب ملا جامی : حضرت فخر کائنات سنك یوزوکه توکوره‌جکدی نصلسه یاکلشلقله آغزینه تصادف ایتدی دیمشدر .

بر بیت علاوه ایدوب برده اوزون ذیل یازدم و ایشته هپسنی (حسبحال) یاخود اشرف و کمال سرنامه‌سی آلتنده نشر ایتدم.

— قطعه —

ابو الاکرم کمالك رحلتنده حضرت حیدر
شراب کوثری مرحومه آتدیردقجه آندیردی
قزیل سلطان آنکچون تربه انشا أیلدی صانمه
ینه عودت ایدر خوفیله مهرله قاپاتدیردی

— آخرنده سلطان حمیده خطاب —

— قطعه —

روح مدحتله ضیا بویله خطاب ایتمه‌ده‌در (٤)
(مادیك) ایتدك بزه ای ینکی حمید ثانی
سنی برباد ایده‌ریز محکمهٔ کبراده
آچادن کلمه صاقین مجلس مبعوثانی

(٤) مدحت پاشا ابدال بر آدم ایدی (مجلس مبعوثانی) آچاجغمی اوکا یمین ایتدم. فقط اوچ کون صکره قاپاتمایه‌جغمی یمین ایتمه‌دم. اوکندی یازدیردیغی قانون اساسینك جزاسنی کوردی — ۱۱۳ نجی ماده هرایشی تمیزلر. اوبر طرفده برضبطیه تحقیقاتیله هرکیم ایسته‌نیلیرسه ممالك محروسه‌دن تبعید ایدیلمك یداقتدارملوکانه‌ده دنیلیور. اوقانونك بربندنده دها پادشاه مقدس وغیرمسئول اولدیغی درج ایدیلیور. بناءً علیه بن ملتك قانونیله ملتك باشنی أزییورم فقط کمال کرممدن تمامیله جهت تطبیقاتنه کیدوبده ملتی اوروپایه سورمکدنسه کندی حبسخانه‌لرمده أولدوروب جنازه‌لرینی کندی آینلری اوزره کندی مزارلقلرنده کومدورمکه مساعده ایدییورم. بومات دها بندن نه کبی

— منظومه —

کمال — کوروب احکام عصری منحرف صدق وسلامتدن
چکلدیك عزت و اقبال ایله باب حکومتدن
اشرف — اوتوز ییلدنبری بز کسدیك امیدی سلامتدن
رذالتله چکلمك اوزره‌یز آرتق حکومتدن
ك حقیر اولدیسه ملت شانته نقصان کلیر صانمه
یره دوشمکله جوهر ساقط اولماز قدر و قیمتدن

---

(٤) لطف بکلر ! هر نه زمان بر اصلاحاته باشلاسه‌م یاوه کویان شعرا :

« کللری آچدی ینه موسم اصلاحاتك »

دیه بمله اکلنوب طورویورلر. زمان سلطنتمده کیدیش مدیریتی عنوننی تشریف همایون مدیرلکنه تحویل ایتمك صورتیله کوستردیکم اصلاحاته‌می انکار ایدیله‌جك؟ یازیق امکلریمه دیه غازی عبدالحمید خان آتش پوسکورویور حتی ذره قدر حسناتی اولمادیغنی بیلدیکم ایچون حضور رب العالمینه یوزینك آقیله کیتسون. دنیاده انعام و احسان ایتدیکم رتبه‌لر، نشانلر کافی دکلمش کبی اخرتده‌ده جنتدن کندیسنه برموقع احراز ایتدیرمك ایچون رتبهٔ شهادت ویردم. یقینده اخرت ایچونده برمدالیه احداث ایده‌جکم. شعرادن بریسنك بنم اغزمدن سویله‌دیکی آتیده‌کی قطعه هرزمان ورد زبان وجدانمدر.

— قطعه —

حمید ثانی‌یم که قدریمی بیلسون زمان صوکره
خیار دولتی اغیاره اوغدیردقچه اوغدیردم
بیوکلك ایله‌یوب ازجمله بر مدحت کبی شخصی
مجرد بر شهید ایتمك ایچون طائفده بوغدیردم

ا کلیر البت نقیصه شانته ملت حقیر اولدی
سیلك بشلك کبی دوشدکجه دوشدی قدر وقیمتدن (ه)

ك اوصانماز کندینی انسان بیلنلر خالقه خدمتدن
مروتمند اولان مظلومه أل چکمز اعانتدن

ا خفیه اولدی ملت فارغ اولدی بشقه خدمتدن
قورو بر افترا ایتمزسه اولیدر اعانتدن

ك وجردك کیم خمیر مایه‌سی خاك وطندندر
نه غم راه وطنده خاك اولورسه جور ومحنتدن

ا خمیر مایه‌سی بر سم قاتلدر جواسیسك
خلاص اولماز حمیتمند اولانلر زهر محنتدن

ك معینی ظالمك دنیاده ارباب دنائتدر
کوپکدر ذوق آلان صیاد بی انصافه خدمتدن

ا معینی پادشاهك بر طاقم اهل جنایتدر
اوجاق سوندرمکی شمدی صایارلر حسن خدمتدن

— سیلك بشلك —

(ه) سیلك بشلکلر آلنه‌جق، آلمایاندن بش بشلك جزای نقدی اخذ ایدیله‌جك دایه شهر اماتی طرفندن غزته‌لرده اعلان ایدلمه‌سی اوزرینه حریفك بریسی شهر اماتی جوارنده‌کی برفورنجی‌یه ایکی طرفی آشینمش دولتك شمدیکی حالی کبی یازیسی طغراسی‌اوقونماز برحاله کلمش بر بشلکی‌ویروب اکمك آلمق ایستر اکمکجی قبول ایتمز (خرآو کورآ) قوپان برکورولتیدن صوکره شهر اماتنه اسماع دعوی ایدلمش. فورنجینك مجیدیه چاریکی اولان سیلك بشلکی آلماسنی و بش بشلك جزای نقدی ویرمه‌سنی‌شهر اماتی قرار ویردیکندن اکمکجی ناچار قرار معهودی قبول ایدوب معهود بشلکه دیکر درت بشلك دها علاوه ایله جزای نقدی‌یی ویررسه‌ده بو سفرده امانت وزنه داری بو سیلکدر بن بونی آلمام دیه چاریکی حریفك‌صورتنه فرلاتمش (کولرمیسك آغلارمیسك) ؟

ك همان بر فیض باقی ترك ایدر بر ذوق فانی‌یه
حیاتك قدرینی عالی بیانلر حسن شهرتدن
ا اولور اهل فساده التحاق ایتمش دیه محکوم
مکافاتی بودر ارباب عزمك حسن شهرتدن
ك ندندر خلقده طول حیاته بونجه رغبتلر
ندر انسانه بیلمم منفعت حفظ امانتدن
ا حکومت أولدورور طول حیاته مائل اولسه‌کده
دوکرکن غاردیانلر قورتاریر حفظ امانتدن
ك جهانده کندینی هرفرددن آلچاق کورر اول کیم
اوتانماز کندی نفسندنده عار أیلر ملامتدن
ا چیقارسه‌ك بیلدیزه طینت دکشمز ایشته ظل‌الله
اوتانماز کندی نفسندن ، حیا ایتمز ملامتدن
ك فلکدن انتقام المق دیمکدر اهل ادراکه
ایدوب تزیید غیرت مستفید اولمق ندامتدن
ا اکابر فرصتی فوت ایتدی کیتدی شمدی اخلافك
بر ایش کلمز ألندن قورتولوش یوقدر رزالتدن
ك دورور احکام نصرت اتحاد قلب ملتده
چیقار آثار رحمت اختلاف رأی امتدن
ا آچیقدر باب محبس اختلاف قول ملتده
ایدر منفا تعدد اتحاد رأی امتدن
ك ایدر تدویر عالم برمکینك قوهٔ عزمی
جهان تیترر ثبات پای ارباب متانتدن
ا اکر بر زلزله اولمازسه بر یر تیترەمز اما
یورکلر حوپلامقده بزده فقدان متانتدن
ك قضا هرفیضنی ، هرلطفنی بر وقت ایچون صاقلار
فتور ایتمه صاقین ملتده‌کی ضعف و بطائتدن

ا قضا اظهار فیض ایتمز ایکن حالا دوغار خورشید
اوتانمازمی فلك ملتده‌کی ضعف بصیرتدن
ك دکلدر شیر درزنجیره تهمت عجز واقدامی
فلکده بخت اوتانسون بی نصیب ارباب همتدن
ا نصل زنجیره اوردی یکرمی ملیون شیری برمایمون
اوتانسون شیر درزنجیرلر بند حقارتدن
ك ضیا دور ایسه أوج رفعتندن اضطراریدر
حجاب ایتسون طبیعت پرده قالمش قابلیتدن
ا کور اولسون اویله بر ییلدیز ضیاسیله قماشمش کوز
اوتانسون پرده قالمش قابلیتلر طبیعتدن
ك بز اول نسل کریم دودهٔ عثمانیانز کیم
مخمردر سراپا مایه‌مز خون شهادتدن
ا ندن عثمانلی‌یز بیلمم‌که بز تورك اوغلی‌یز یاهو
یالانجی شاهد اولدق کیتدی بیهوده شهادتدن
ك بز اول عالی همم ارباب جهد واجتهادز کیم
جهانکیرانه بر دولت چیقاردق بر عشیرتدن (٦)
ا بز اول سفلی طبیعت بر طاقم جنکانه‌کانز کیم
جهانده فرقمز یوق شمدی بر چولسز عشیرتدن

---

(٦) عشیرت دینجه عبدالحمید کوزومك اوكنه وفقرهٔ آتیه‌ده خاطرمه کلدی وقتك کجکمه‌سی اوزرینه قصبه‌یه واصل اوله‌مایان بریسی یولده بر یوروکك چادیرینه مسافراولور کیجه‌یاریسی اویانوب دفع حاجت‌ایتمك ایسته‌ین مسافرافندی چادیرك قپوسنی آچار دها ایلك آیاغنی دیشاری‌یه‌آتمادن اوزرینه‌هجوم‌ایدن‌بردهشتلی قره‌کوپکك صولتندن بیچاره اورکه‌رك ایچه‌ری کیرر براز بکلدکدن صوکره بلکه کوپك یاتمشی، یاخود کیتمشدرديه تکرارقپویی آچار ینه عینی منظره‌قارشیسنه‌چیقنجه

ك بز اول علوی نهادانزکه میدان حمیتده
بزه خاك مزار اهون کلیر خاك مذلتدن
ا بز اول قبطی نهادانزکه میدان جهالتده
قولایاقله اولوب قورتولمایز خاك مذلتدن
ك نه غم بر آتش هول اولسه‌ده غوغای حریت
قچارمی مرد اولان بر جان ایچون میدان غیرتدن
ا ایدن چوق بن کبی میخانه‌ده دعوای حریت
فقط طیرناغنی کس‌سه‌ك قچار میدان غیرتدن
ك کمند جان کدازی اژدر قهر اولسه جلادك
مرجحدر ینه بیك کره زنجیر اسارتدن
ا عمومی بر هجوم ایتر که جلادی أزوب کچسون
بزم اولادمزده یوقسه قورتولماز اسارتدن
ك فلك هر درلو اسباب جفاسین طوپلاسین کلسین
دونرسه‌م قحبه‌یم ملت یولنده بر عزیمتدن
ا فلك بر حیزلی دور ایتسونده بر ییلدیز سقوط ایتسون
نم یوقدر امیدم بشقه برجدی عزیمتدن

بیچاره آدمجغز برقاچ دفعه تکرر ایدن شو مسئله اوزرینه ارتق طبیعتك قوهٔ دافعه خصوصنده انسانه بخش ایتمش اولدیغی اوصیقنتلی حاله ناب آور اولامیوب یوروکاك صالینجاقده اویومقده اولان چوجغنی یاواشجه قالدیروب صالینجاغنه قضای حاجت ایدر وچوجغی اوزرینه تکرار یاتیریر صباحاین چادر ایچریسنی دولدیران عفونتك جهت ورودینی اکلامقدن عاجز قالان یوروکاك قاریسی چوجغنی یرندن قالدیروبده آلتنده چوجغك اوچ مثلی نسبتنده بر . ق کورنجه حیرتندن باغرمغه باشلار . مسافر دیرکه بەقاری نه باغریورسك او قره کوپك قپوسك ا‌ئکنده اولدقجه نو چوجق دها چوق بیوك . قلر . چار .

ك وطن بر بی وفا نازندهٔ طنازه دونمش کیم
آیرماز صادقان عشقنی آلام غربتدن
أ وطن بی ناخدا کشتی‌یه دونمشدر که دریاده
دلینمش تکنه باتمق اوزره امواج مصیبتدن (۷)
ك مبرایم رجا و خوفدن عندمده عالی‌در
وظیفه‌م منفعتدن، حقم اغراض حکومتدن
ا ملکلردن بیوکدر موقعم خوف ، رجا بیلمم
توجه بکله‌مم ایش ابسته‌مم باب حکومتدن
ك نه ممکن ظلم ایله بیداد ایله امحای حریت
چالیش ادراکی قالدر مقتدر سه‌ك آدمیتدن
ا نه‌ممکن بشقه درلو بزجه استحصال حریت
چالیش خنکاری قالدیر اورته‌دن خلع ایت خلافتدن
ك جوانمردان ملتله حذرغوغادن ای بیداد
أریر شمشیر ظلمك آتش خون حمیتدن

(۷) یهودینك بریسی قاضی کوینه کیدر آقشام استانبوله عودت ایده‌جکی اثناده صوك واپوری قاچیرر . چار ناچار برقایغه بینر بردنبره ظهور ایدن برفورتنه بیچاره یهودینك رنکنی فنا حالده بوزار . کیتدکجه یوکسلمکه یوز طوتان أمواج آرتق فقرانك متانتنی‌ده کلیاً غیب ایتدیرر یهودی تیتره‌مکه ، اغلامغه باشلار و قایقجی‌یه دیرکه آمان اولاد سنك پاره‌کی ویریرم کری دونه‌لم قایقجی معهود کلخن بکی اغزیله (قورقمه یهودی برشی اولماز الله بیوکدر !) دیرینه چالا کورك یولنه دوام ایدر. هر دالغه هجومنده بو محاوره قایقجی ایله یهودی آراسنده تکرر ایدر نهایت یاندن کلن بر دالغه قایغی فناحالده صارصار یهودی ینه امان کری دونه‌لم دیر. قایقجی الله بیوکدر نقراتنی تکرار ایدر . آرتق بو سسفر یهودی دایاناماز (أوت بنده بیلیورم الله بیوکدر لکن قایق کوچوکدر) دیمش . بو فقره‌یی درج ایتمکدن

أ جوانمردان امتدن حذر أيلرمى اول ظالم
ألندن كلسه حلوا يايدير خون حميتدن
ك كوكلنده جوهر الماسه بكزر جوهر غيرت
أزيلمز شدت تضييقدنء تأثير ثقلتدن
ا يوزوكلر وارسه‌ده جوهرلى ملتده . بوزوك يوقدر
أزيلدكجه أزيلدك صدمهٔ كابوس ثقلتدن
ك نه أفسونكار ايمش سك آه اى ديدار حريت
اسير عشقك اولدق كرچه قورتولدق اسارتدن
ا كورون بر كره خورشيدانه اى ديدار حريت
جهانى فيض ايله تنوير ايدوب قورتار اسارتدن
ك سنكدر شمدى جذب قلبه قدرت ستر حسن ايتمه
جمالك تا ابددور اولماسون انظار امتدن
ا طلوع ايتدكسه‌ده بركره مشرقدن غروب ايتدك
سنى نامحروم ايتدى بر (يسيرجى) چشم امتدن (٨)

مقصدم (اوروپاى عثمانى) سواحلى وسيعه‌سنده الله پادشاهه عمرلر ويرسون يهودينك بينديكى قايغى استيعاب ايده‌جك قدر دكزده يريمز قالماديغيدر. لكن بونكله برابرينه مأيوس اولمامللى . « بز اول نسل كريم دودهٔ عثمانيانزكيم » قايق صيغمازسه چپاشير تكنه‌سنه بينريينه پادشاهم چوق يشا ديه باغريرز.

بورايه مظبوطه‌مز اولان متعد يهودى حاضر جوابلقلرندن شونى درج ايتمكيده مناسب كوردم . فقير ايله مرحوم روحى بك ازميرده بر قهوه‌ده اوطوريوردق. شمقالى صاتان بريهوديه روحى بك ديديكى كل باقالم شيطانك صول طاشاغى ! يهودى كمال آدبله مرحومى سلامليه‌راق صاغ اول افندم — ديويردى .

---

(٨) عربجه و تركجه‌دن مركب اسيرجى كلمه‌سنى پادشاه جنابلرينك منسوب اولديغى شاذلى طريقتى شيخى مشهور اسيرجى متوفى شيخ ظافردن آلديغمز فتوا اوزرينه يسيرجى يايدق ياهو هيچ اولمازسه كلمه اسارتندن اولسون قورتيله‌لم .

ك نه يارجان ايمش‌سك آه ای امید استقبال
جهانی سن‌سك آزاد أیلین بیك یأس ومحنتدن
ا بزمچون یوقمی لطفك آه ای امید استقبال
توکندی حسن خوليالرده سوق يأس و محنتدن
ك سنکدر دور دولت حکمکی دنیایه انفاذ ایت
خدا اقبالکی حفظ ایلسون هر درلو آفتدن
ا سنکدر دور شوکت بعدما احوالی تحویل ایت
یازیق محو اولماسون ملت رهایاب ایله آفتدن
ك کلاب ظلمه قالدی کزدیکك نازنده صحرالر
اویان ای یارهلی شیر ژیان بوخواب غفلتدن
ا رسول‌الله ایله نامق کمالك عشقنه یارب
شوبدبخت امتی آرتق اویاندر خواب غفلتدن

— ذیل —

— یاخود —

— عبدالحمید ثانینك تاریخ حیاتنده بر بنده —

قونوش‌سه‌ك هانکی بر آدمله بحث أیلر صداقتدن
ایکنجی کلسه ایراد مقال أیلر شجاعتدن
اوچنجی استفاده ایتمك ایسترده بو فرصتدن
بیوك جدم فلان آدم دیه باشلار اصالتدن (٩)
آثار آندقجه دردنجی دخی خلط کلام أیلر
فلان مسجدده آلمش اولدیغی اسکی اجازتدن (١٠)

---

(٩) بزده بعض زوزکلرك ادعای اصالتنه کولر وشوفقره‌یی یازارم .

بشنجی افتخـار أیلر حقوقه انتسابندن
نه جوهرلر یمورطلار صورمادن بحث وکالتدن
کلیر آلتنجیسی بزمه یالاندن بیك حوادثله
أریر مجالسده انسان بو لری کوردکجه حیرتدن
دولار بونلرله ازجمله معبرده «اسپلاندید بار»
مقاماً فخر ایدرلر «قونتیناتاله» قرابتدن
صوقولمقچون قولایجه هپسی باب انقلاب ایستر
بونی بکلرلر اما بشقه ألدن ، بشقه قوتدن
کلنجه موقعی طاوران یالانده اولسه سن سویله
برآلچاق سندن اول دم اورور بلکه حمیتدن
ألکدن کلیورسه باری صوص ملت دیوب دورمه
کرامتمی اومارسك برطاقم قورقاق جنابتدن (١١)

---

(٩) — بیت —

لاف دعوای انا نیت نه لازم عاقله
هرکسك عالمده بیك مافوقی بیك مادونی وار

شو بیت مشهورك ناظم شهیر اسعد مخلص پاشانك والیلکله سلانیکده بولوندقلری اثناده اورنوس زاده‌لردن بریسی پاشانك آیاش قضاسی مفتیسنك اوغلی اولدیغنی تلمیحاً کندینی اعظام پاشایی تحقیر مقصد جاهلانه‌سیله مشار الیهه متن تذکره‌دن اوچ دفعه اوزون فلان بن فلان بن فلان دیه تا اورنوس غازی‌یه دایانر غریب امضالی بر دعوت تذکره‌سنی کوندیرر. پاشای مرحوم کوندردیکی تذکرهٔ جوابیه‌ده امضاسنی شویولده وضع ایدر . — (اسعد بن آدم علیه السلام)

---

(١٠) بر فسلی ... !

---

(١١) حالبرینه آجیمامق ایچون برازداخلده کی اصفیای امتدن‌ده بحث ایده‌لم» بر زمان آیدین ولایتی داخلنده (بولدان) قضاسی قائمقامی بولونیوردم بلدیه

بو عصر مفسدت حصر جناب پادشاهیده
خلاص اولماز حمیتمند اولان آلام غربتدن
کچیردیر یکرمی ملیون خلقی بر ظالم سجلاته
صورلسه کندیسی عاجزدر اثبات هویتدن
آچار التون انختارله کلید باب وجدانی
قاصه خرسزلغی بیك کره أهوندز بو سرقتدن
چیقنجه ییلده اون میلیون لیرا دنیاده بر الدن
ذلیلانه چیقارمش ا کلادق دنیا حقیقتدن
حوادث طوپلانیر خنکاره دائر بشقه ایش یوقدر
بودر دولتجه شمدی بکله‌نن هر بر سفارتدن

تخصیصاتندن محضا بش یوز غروشی قایمق ایچون رمضانده اثبات رؤیت قمر فکر مشروعیله یوکسك تپه‌لره طرمانان اهالیمزدن (کونای) ناحیه‌سی دلیران مسلمیننددن ایکی ذات غیبوبتم حسبیله او کون وکالت ایدن قاضی افندی حضورینه کلوب هلال رمضانی وؤیت ایتدکارینی سویلرلر . شرعاً وجوب قطعیسی واردر دیه قاضی افندی مرقوملره برپاره ویرمکسزین جبراً ضبطیه ایله برابر اون ایکی ساعت مسافه‌ده‌کی لوامرکزی اولان (دکزلی) سنجاغنه باغیرده، چاغیرده سوق ایدر ..! مایه‌لری عمومیمز کبی سراپا خون شهادتدن مخمر اولان بو زواللیلر أولوم حالنده دکزلی‌یه واصل اولورلر وشهادتلرینی ادا ایدرلر . عبدالحمید بلدیه حاصلاتی‌ده طولایی‌سیله خزینهٔ خاصه‌یه تحویل مجرا ایتدیردیکندن بو بیچاره‌لر برمتالکه نائل اولمقسزین طبانلری پاطلامش آیاقلری یارلمش اولدیغی برحالده صباحه قارشی بر خانه دوشرلر ایکی کون صرت اوستی قالیرلر براز آیاقلری أییلشیر أییلشمز یوله دوشرلر. (بولدان) ه اوغرامادن اوزاقدن شو یله کچرکن قرده کورونور ایکی ارقداشدن بری دیرکه یاهو آیده اما یوکسلمش ها! اوبری دیرکه صوص به حریف اشکلك ایتمه اکری اوکوکه باق بز دویارلرسه بوسفرده ینه یایان ازمیره قدر بویلارز.

سفارتلر اولوب خارجده مطبوعات ایچون جاسوس
وظیفه انحراف ایتدیرمك افکاری حقیقتدن
نصل بیلم بو مقروب لب ارواحه نفوذ ایتدی
عبارتکن خمیر مایه‌سی ظلم و جهالتدن
بو جاهل اوغلی جاهل ابتدائی کورمه‌دن تحصیل
ناصل سوردی نیجه اهل ذکایی درسعادتدن
اله بعض سفارتلردن آلدی ترجمانلرکه
بو صورتله خبر سرقت ایدر اکثر سفارتدن
عجائبدر جهانی آلدادیر شانسز نشانلرله
نصل ایلر برائت (اوروپا) بیلمم بو ذمتدن
او الدن کسر شان ایلر ایکن شمدی نشان آلمق
آلانلرده اثر یوقمی عجب هیچ آدمیتدن
بو کون ناموسکاراندن بری رتبه ، نشان آلسه (۱۲)
اولور حقنده حاصل سؤ ظن ارباب دقتدن

---

(۱۲) شوراده نشان مناسبتیله بر فقره خاطریمه کلدی آرتق بزه شمدیلك تماشای جمالی نامحرم اولان کرید جزیرهٔ دلاراسنك دم واپسیننده اول اوراده فرقه قوماندانی بولنان بیلمم نه پاشانك مظفریتنه‌دائر استانبولده امثال کثیرهٔ رذیله‌سی وجهله بر مدالیه احداث اولنور هرکسه ویریلیر . مبذول مبذول دها دوغریسی مبتذل مبتذل داغیدلدیغی حالده اصل مظفریت صاحبی اولان قوماندان پاشا اونودیلیر. بر مدت صوکره بر بایرام آلاینده او زمان ایکنجی مابینجی اولان حاجی علی بك ایله او قوماندن پاشا بیننده جریان ایدن

قپاندی منفعتله (اوروپا) اقوامینك آغزی
قولاقلرده طیقاندی بانقنوطلرله سفارتدن
نصلسه (اوروپا) عبدالحمیده بر معین اولدی
کرك فکر سیاستدن ، کرك آثار غفلتدن
مماشات ایتدی اول انکلیز قومی بو نادانه
کرامت اومدیلر بر اویله تمثال جبانتدن
اولونجه بیك سکز یوز یتمش آلتی حربی موسقوفله
دیلردی انکلیزلر مستفید اولمق بو فرصتدن
او حربه تورکی تشویقی دکلدی سؤ قصدندن
دوشورمکدی غرض موسقوفلری موقعجه قوتدن
فقط عبدالحمیدك مقصدی ترکار ازیلمکدی

---

(١٢) — محاوره —

حاجی علی بك — پاشاحضرتلری سزکرید مدالیه‌سنی طاقمامش‌سکزشوکتمآب افندمزك کوزینه ایلیشیرسه طاقمامقلغکزه استحقار معناسی ویریلیر .

قوماندن پاشا — افندم بن کریدده بولنمادم .

حاجی علی بك — اویله لاقردیمی اولور بو مدالیه‌لر سزك مظفریتکزه نشانه اولمق اوزره ضرب ایدلمشدر .

قوماندن پاشا — خایر افندم خایربن کریدده‌بولونمادم دیدیکی صره‌ده کوکسنده مذکور مدالیه‌دن بریسنی حامل اولدیغی حالده شیخ الاسلام افندی قپودن ایچری کیرر . بوکره قوماندن پاشا حاجی علی بکه خطاباً دیرکه ایشته افندم شیخ الاسلام افندی حضرتلرینه صوریکز بنی کریدده کورمش می ... ؟!!!

آنك زعمنجه قورتارمق خطادر تورکی ذلتدن
مساعد اولدی حربه انکلیز بونده خطا ایتدی
قرانلقمیدی بیلمم آنلره آتی بدایتدن
یازیق اهل وطن سرمست زهراب تعدیدر
زمانی ظالمك معدوددر وقت کراهتدن
اوقونسه دیکله‌من نعمت رسولی بر (اوفاق ژورنال)
حضورنده اولور مقبول قرق ییللق عبادتدن
حجازه شامدن بر راه آهن یاپمادن مقصد
رسول اللهی بیزار ایلمکدر ، صانمه حرمتدن
حجازه راه آهن یاپمانك وارمیدی معناسی
دیلنمك صورتیله بویله بر بیچاره امتدن (١٣)

---

(١٣) یاهو شو یول دیلنجیلکله یاپیلیور ایشلتمه وانشاآت ناظری دیه بلا لزوم ایکی مشیر ، او نسبتده فریق ولوا وسائر امرانك هر آی ایکیشر بیك لیرادن فضله معاش آلدقلرینی تحقیق ایتدم . بو یولده ایشله‌ین عسکر نفرلرینك باشلارنده بولنان هر هانکی ضابط دها زیاده ایشله‌درسه آیریجه مظهر مکافات اولماسندن دولایی نفرلرك قیچلرنده پارچالنان قیرباجلرك حدی ، حسابی یوقدر . فرض ایده‌لم که شو یول یاپیلدی سنه ده بردفعه حاجی کوتوروب کتیرمکدن بشقه نه ایشه یارار الی یوم القیامه حکومت دیلنجیلك ایدوب بو خطی‌می بسلیه‌جك ، فسبحان الله ..! بوخط حجاجك تأمین استراحت وتسهیل زیارتی مقصدیله یاپیلدیغی حالده اعانه‌نك ملل غیر مسلمه‌یه تشمیلی عیب دکلیدر . داخلده حکومته دکل شخصی برشکایتنامه حتی حکومتك حساب ومنفعتنه برتشکرنامه ویره‌جك اولسه‌ك

بو خط ایشلرمی ، یوقسه ایشله مزمی یوقی تحقیقات
نهایت کون کبی هرشیده ظاهردر بدایتدن
باپیلمازدن مقدم بعض موقعلر ییقلمقده

---

(١٣) قرق پاره لق حجاز اعانه پولی یاپشدیرلمامشدر دیه اوراقنی قبول ایتمه دکلرندن ماعدا تمغا نظامنامه سنه توفیقاً جزای نقدی اخذینه ده قیام ایدرلر . عموم ویرکولرله اعشاره ضم ایدیلان حصهٔ معارفك اسلام وخرستیان زراعندن آلینوب ده بونك ایچندن خرستیان وطنداشلریمزك مکتبلرینه بش پاره ویرلمه دکدن بشقه زواللی طشره اسلاملریده بوپاره دن محروم ایدیلوب کافهٔ واردات مکاتب عالیه نامنه استانبول بطاقخانه لرینه آلندیغی کبی بو حجاز اعانه سیده بیچاره ملتك بوینونه یربار ثقیل اولوب قالمشدر زواللی ملت شوحکومتك الندن دنیاده جهنم عذابی چکیور . فقیر (قوله) قضاسی قائممقامی بولنور کن وارد اولان ایلك تعمیمده اکر بو اعانه یی مال غیر مسلمه دن دخی اشتراك آرزوسنده بولنانلر اولورسه لطفاً قبول بیورلیه جغی مندرجدی . حالبوکه چوجقلرینی اعاشه دن عاجز زواللی آج ، چیپلاق امت مرحومه سانکه بواعانه یی حسن رضاسیله ویرییورمش هیهات ! قلبم پارچه پارچه اولوردی . ظالملر قرباجلرله تحصیل ایدرلردی یول یاپیلدی لکن ملتك نه چکدیکنی بن بیلرم سز غزته ده شو قدر ملیون دیه قیدی کوردیککزده ماشاالله چکرسکز . اونلرك نه دیاقلر ، نه کوز یاشلریله طوپلاندیغنی بیلمك ایچون ناحیه مدیری یاقائممقام اولمالیدر . کرچه بو خطك دینی وروحانی برخط اولمقدن زیاده سیاسی ، عسکری بر خط اولماسیده کی محسنات قابل انکار دکلسه ده بوقدر کلفتله اکانه چالیشیلان خطی اداره ایده جك ناموسلی حکومت نرده ؟ بوخط حجازه یول یاپمقدن زیاده شاملی عزتك کذرکاهده کی چیفتلکلرینه استاسیون یاپمقدن عبارتدر شوخطك ایراد و مصرفی نظر موازنه یه آلنجه خواجه نصرالدین افندی مرحومك مشهور بر فقره سی خاطره کلدی .

چوروکدر یول مهندسلرده‌کی فکر سقامتدن
اوچار برروزکار اسدکچه قوملر اورتولور یوللر
خلاصه چاره یوق حجاجه عودتدن ، عزیمتدن
اگر یاپدیرمش اولسه‌یدی بوخطی باری بغداده
هیچ اولمازسه حکومت قورتولوردی برزقابتدن

§

حکومت واقعا قحط رجاله اوغرادی اما
موظف شمدیلك قرق بیك خفیه چیقدی ملتدن

---

(١٣) — فقره —

خواجه افندی صرافلغه باشلامش ، بریسی گلمش شو آلتونی بوزی ویر دیمش.

خواجه — بوزایم اما بونقصاندر .

حریف — نقصانه بوز .

خواجه — أبی اما چوق نقصاندر .

حریف — یك اعلا چوق نقصانه بوز .

خواجه — دور اویله ایسه برچکلم دبوب طارتدقدن صوکره بواوقدر نقصاندرکه سن اوچ بچق غروش دها ویره‌جکسك دیمش .

شو فقره سویلندیکی زمان حماقادن بریسی عجبا خواجه‌نك ایسته‌دیکی صاغ پاره‌مش‌می یوقسه چوروك پاره‌مش‌می دیمشدی . شوراده تتمه اوله‌رق برفقره دها خاطره کلدی . ظرفادن بریسی برفقره سویله‌دی مجلسده اولانلر فقره‌نك لطافتی لسبتنده کولدی . ایچلرندن بریسی آلدیرمادی فقره‌یی سویله‌ین ذات اوکاده افهام مرام ایچون فقره‌یی اوچ دفعه تکرار ایتدی حریف ینه آلدیرمادی دردنجی تکرارده آکلامایان حریف برقهقهه قوپاردیکه بونلرنده آتی‌ده‌کی محاوره‌یی وقوعه کتیردی .

ظریف — جانم فقره‌نك بوقدر سورکلی قهقهه‌یه‌ده دکری یوقدر .

حریف — خایر اویله دکل حالا آکلامادمده اشکلکمه کولیورم دیدی .

خفیه چوقدر اما بونلری تدقیقه مرجع یوق
نیچون وارسته‌در بیلمم‌که بونلر برنظارتدن
مسلط ایتدی بر جاسوسه قارشی بشقه برجاسوس
نصلسه (امت مرحومه) ذوق آلدی بوصنعتدن
او استقراضه قوشدقجه فرانسه اعتبار ایتدی
فنالق ایتدی شرقه اقتصادی برسیاستدن
او اقراض ایتمه‌مش اولسه خراب اولمازدی تورکیه
قووار آلچاقلری ثروت طریق استقامتدن
اواستقراضلرله ملتك اخلاقی آولا ندی
قزاندی اجنبیلرده بوغارات خباثتدن
فرانسزلرده بویله تورکلره رهزنلك ایتمشدر
فقط قصدی دکل غفلتله برسهو سیاستدن
اونام‌مدهشی شهوتپناهك یاده کلدکجه
قلم عاجز قالیر والله تصویر فلا کتدن
ادبسزلر اوفاق قیزلر بولوب مابینه یوللارلر
قلم تصویره بورده غیر قادردر خجالتدن
نکاحی یوقکن استفراش ایدراحرار نسوانی
مصوندر غالبا شهوتپناهك نفسی قدرتدن
بونك عصرنده هرشخصك حقوقی پایمال اولدی
حیاتی ملتك بیك کره فاجعه‌دار اسارتدن
دایاندی انکلیز نسوانی حق انتخاب ایستر (١٤)
بکنمك برقوجه معدود اولور بزده خجالتدن

---

(١٤) اخیراً اوقوبان انکلیز عزته‌لرنده رجال سیاسیه‌یی انتخاب ایتمك ایچون انکلیز نسوانیده حق انتخاب صلاحیتی ادعاسنده بولندقلری کورولیور . بزده ایسه

نولور بر قیزده وارسون کندی برزوج انتخاب ایتسون
بو یوزدن باری برکره نصیب آلسون طبیعتدن
بوصورتده مخالفمی عجب امر اولی‌الامره
شریعت صارصیلیرمی بویله برمعقول بدعتدن

---

(١٤) برقیز کندیسی برقوجه انتخاب ایده‌جك اولورسه قیامتلر قوپویور. واقعا بو استبداد اجتماعیه چکلمز بونکله برابر تأهل خصوصنده بزده‌ده قیزلرك آچیق اولماسنی آرزو ایدنلره قارشی شوراده تستر نسوانك اسلام ارككلرینه نه قدر مفید اولدیغندنده براز بحث ایتمك فائده‌دن خالی دکلدر ظن ایدرم. قاریلری چیرکین اولان ایکی کیشی بیننده!

— محاوره —

بریسی — آه برادر بزده‌ده تستر نسوان اولماسه‌ده قاریلریمزی قولتوغمزه آلسه‌ق چارشوده، بازارده، عمومی محللرده آچیق صاچیق سربست سربست کزدیرسه‌ك.

دیکری — اشك اوغلی اشك نه‌خلط ایدییورسك خلقك ایچنه چیقاراجق نه‌سنده نه‌ده بنده قاری وار مسلمان اولدیغمزه شکر ایده‌لم دیمش.

شمدی دینیله‌بیلیرکه اوآدملر قاریلرینی کورسه‌لر آلمازلردی. فقط آشاغیده یازاجغم نسناس کبی قدر وقامت صاحبلری بنیده قاریلری کورسه‌یدی وارمازلردی. شوراده خاطریمه برفقره کلدی.

— فقره —

شیرازه برباقیشده کور کوزلری آچماقله مشهور برکحال کلیر! کور قوجه‌لی چیرکین برقادینده قوجه‌سنی تداوی ایچین کحالك محل اقامتنی اوکرنمك قصدیله سوقاغه چیقار. تصادف بو یا اوکنه راست کلن (سعدی) ایمش!

سزادر اعترافه بعض حسن حالی خونکارك
براز انصاف ایدرسه‌ك واز کچوب کفران نعمتدن
بالقلر لطفنك شکرندن عاجز قالدی دریاده
دکللر بر زمان خالی دعای عمر شوکتدن

---

(١٤) قادین — دیرکه‌افندی حضرتلری ! فلان‌حکیم نره‌ده‌اوطوریه‌یور. قادینك بوفوق‌العاده چیرکینلکینی کورن

سعدی — نه یاپاجقسك دیر .

قادین — افندم قوجه‌م کورده اونك ایچون .

سعدی — صاقین ها کوتوره‌یم دیمه‌کوزلری آچیلیر آچیلماز قوجه‌کی الکدن قاچیریرسك دیمش ... !

برفرید روزکارك بوکونلرده کشف عورت ایتدیکی‌وبعض پیروانیده اولدیغی ایشیدیلیور بونك ایچون یقین زمانده بالاده‌کی فقره‌نك عکسی ظهور ایتمه‌سندن قورقولیور . ترقیٔ اسلام ایچون یکانه چاره اولمق اوزره بوکبیلر طرفندن کشف عورت اوکه سورولیور . حالبوکه روسلرك ادیب حکیمی اولان [تولستوی] بیله اخیراً تستر نسوانك محافظهٔ آداب ایچون لازم اولدیغندن بحثله بونك عموم روسلرده تشمیلنی آرزو ایدوب طوروبورمش واقعا بعض اذکیای مسلمین آغزندن بنده ایشیدیورمکه تستر نسوانك بزده اولدیغی کبی قادینلرك حال حاضره‌کی طرزده قپالی قوطی ایچنه صوقولمش ایپك بوجکی کبی اورتولمه‌سی افراط ایمش . براز آچیق بولونسه‌لر، مجلس رجالده اولسه‌لر بالطبع بونلرك یاننده پرده بیرونانه لقردی ایدلمز ایمش یکی یتیشن چوجقلرده‌کلامی نزیه اوله‌رق دو یارلر بوصورتله عالم اسلامیت دها زیاده تعالی ایدرمش . پك اعلا بویله اولمق لازم کلسه بیله بزم ایچون پیشوا مصر مفتیسی [محمد عبداه] ایله [جمال‌الدین افغانی] مرحوم عیارنده فتوالرینه اعتماد ایدیلیر افاضل اولمالیدر . یوقسه ابلیس دلالتیله جنته کیرمکه بیله هیچ برانسان ایسته‌مز . جهلانك کشف عورتی کیم یکر . ایمدی

اوتوز ییل اول ایتدیسه نوله تعطیل تسلیحات (١٥)
بوکونکی حاله واقفمش دیمك کشف ، کرامتدن

(١٤) ای علمبرداران تسترنسوان بیلمش اولیکزکه هانکیکزك کشف عورت ایتدیکنی کوردمی خامهٔ ادب المده اولدیغی حالده اوکوکزه چیقاجغم . بو یله طاتلی صوفرنکی اولان برطاقم کوتو بوقلی فرید روز کار وپیروانی اولان یادکارلر کشف عورت ایتدکجه سائر امت محمد ارکك چوجقلرینی بیله قپادیرلر دیه قورقویورم بناءً علیه خاطرهٔ انامده أبدیاً باقی قالمق ایچون آتیده‌کی قطعه‌یی سو یله‌دم :

— قطعه —

مسلمانلرجه فرنکی اولمانك معناسی یوق
بو یله معناسز طریق عامه سیزده کیتمه‌یك
چارشیلرده راست کله هرکس طوتوب بلکه . یکر
الحذر ای مسلمانلر کشف عورت ایتمه‌یك

بالاده‌کی اشخاص مفروضه‌نك یاد ایدلمه‌سی اوزرینه مناسبتی نجه معلوم اولان برفقره خاطریمه کلدی .

قاری ، قوجه بیننده

— محاوره —

قاری — آی حریف او ألکده‌کی أت بك فنا ؛ بك ز بون کیمدن آلدك .
قوجه — ذاتاً چارشوده برمسئله‌دن طولایی جانی صیقلقین اولمغله سوق تهورله سنی بکلتمدم . آلدم .
قاری — آی آشجی فیضی قصابمی اولمش دیمش .
شورادهٔ بروقعه دها خاطریمه کلدی .

(١٥) بزده سایهٔ شاهانه‌ده اوتوز او چ سنه اول وقوعه کلن ترك تسلیحات ایچون کچن سنه تشکل ایدن بین‌الملل لاهی قونفرانسنده عبدالحمیدك دوستی اولان آلمانیا ایمپراطورینك درسعادت سفیری که فهیم پاشا کبی برادبسزی طوعاً وکرهاً

سبیسز قصدی نفی ایتمك دكلدر اهل عرفانی
بو خلطی خاتی قورتارمق ایچون ایلر جهالتدن

— وقعه —

(١٤) تستر نسوان علیهنده بولندیغندن آچیق صاچیق برقیزله ازدواج ایدن بریسی لیلهٔ زفافده قیزی قیز بولاماسندن طولایی جان صیقنتیسیله آقشام اوستی دیشاری چیقوب دفع غم ایچون بر آز چاقشدیردقدنصكره اوه عودت ایدر قپویی كلینلی بولدیغندن چالماغه باشلار اورها اورها كان یوق، كیدن یوق ؛ نهدنصكره قپو آچیلنجه كلین خانمله داماد بك آراسنده محاورهٔ آتیه وقوعبولور .

داماد — جانم ایكی ساعتدر قاپویی چالییورم آچمایورسكز .

كلین — عفو ایدرسكز افندم كوبه طاقدیرمق ایچون قولاغمی دلدیرییوردم .

داماد — (براوو) بابا كزك آوینده دلینهجك شییٔ بوراده بوراده دلینهجك شییٔ بابا كزك أوینده دلدیرییورسكز دیمش .

— طرفمزدن تتمه —

كلین — آی افندم سیزده اركن آچیلا ناده كچ آچیلا ناده بر قصور بولیورسكز خوش كوریكزده كچینهلم بری بریمزك قصورینه باقمایهلم دیمش .

(١٥) عبدالحمیدهنفی ایتدیرمكه مجبور ایتمشدر. بوندن دولایی تورك ماتی طرفندن شایان تشكر ایسهده بوكره لاهی قونفراسنده مرخصلقله بولندیغی اثناده دولت علیهنك موقعنی ایكنجی درجهده دولتلر صرهسنه ایندیرمكه سبب اولماسندن طولایی شوخدمتی مرغوبمیدر مردودمیدر بونیده عبدالحمیدك قوهٔ تمییزیهسنه ترك وحواله ایدرز. بز باشمز صیقلدقجه آلمانیادن مدد اومارز فقط كربدن ما كدونیادن طوتده الك عادی مسائل سیاسیهیه وارنجیه قدر هر هانكی مسئلهده اولور ایسه اولسون اخیراً آلمانیادن یدیكمز قوتلی شامارلری دول سائرهدن یمهدك بونك دها زیاده ایضاحی ایچون فقرهٔ آتیه خاطریمه كلدی .

وقتیله ایرانده شیعه جمعیتنه منسوب اولان جامعلرده اذانِ اوقودقدنصكره

ایچرمش بسمله یله بر چناق انسان قانی هر کون
بونیده دویدم کچن کون بر قرین باب دولتدن
تحف ملتده حالا شربه صالح قان دیمك وارمش
تشکر ایلرم اللهم واز کچدم شکایتدن
براقدم پادشاهه ملتك قانی حلال اولسون
صدددن آیریلوب واز کچمم اما بحث دولتدن
اوتوز اعضا ایکن مقداری اولدی اوچیوزه بالغ
ترقیاتی پای بیچ شمدیکی شورای دولتدن
چوجقلرله برابر انده اعضادر اوشاقلرده
آچیق معناسی اما آکلاماز هر کس بو حکمتدن

(۱۵) مؤذنلر حضرت علیدن بشقه چار یار کزین حضراتنه سب ایدرلردی . بر صباح اذانده درت سنی برله شوب اسملرینی چار یار حضراتی اسامیسنه نسبت ایدرلر مؤذن بعدالاذان بر معتاد چار یاردن اوچنی شتم ایدوب منارەدن اینەجکی صرەده اولجه منارەیه چیقمش اولان ابو بکر آدلیسی مؤذنی یقالامسیله برابر بر تکمەده تحریرات طورباسی کبی منارەنك ایچندن آشاغی به دوغری یووارلر آشاغیده عمر آدلیسی یقالار قفاسیله قولنی ، قنادینی قیرار عثمان آدلیسیده کلیر حریفك باجا- قلرینی کوزلجه ازر نهایت علی آدلیسی کلوب بونك قولی ، قنادی قیرلمش دوکو- لەجك ازیلەجك بر یری قالمامش دیه حریفك اغزینی ییرتار و دردیده قچارلر . پاتاقلانان مؤذن سورینه سورینه جامع اوطەسندەکی جمعیت شیعەیه کیدوب چار یار طرفندن بو حاله کتیرلدیکنی تظلماً شکایت ایدنجه آرارنده شو محاوره جریان ایدر.

جمعیت — علی یی چاغرمادکمی ؟

مؤذن — علی دکلمی آغزیمه .... دیمش

ایشته المانلرك ذات اقدس حضرت پادشاهی یه عنایتلری ده بو قبیلدندر .

بوغوشمازمی چوجقلر اولماسه خدمتجیلر اعضا
اوت آلت اوست اولورلر چیقمامشلردر شبابتدن (١٦)

(١٦) استانبولده بلدیه مدیرلکلرنده بولنور تحفلردن (مناص) افندی نامنده بر ذات وار ایدی

بر آرالق بوشده قالمش استحصال مأموریت ایچون صدر اعظمه کیدر کلیرمش . صدر اعظم کندیسنی هر کوردیکنده (عقلم) ده دیرمش بو (عقلم) دهلر حد معروفی تجاوز ایدنجه مناصك صبری توکنمش برکون ینه صدر اعظمدن (عقلم) ده کلمه‌سنی دویار دویماز به حریف عقلمده دییوب دورمه بن سنکله (لادس) طوتوشمادم کندیمه ایش بولدم سن شو عرضحالی حواله ایت دیمش . عرضحالك مندرجاتی شورای دولتك قاپوسی اوکند ایوب اویونجاغی صاتیق ارزوه امتیاز طلبندن عبارتمش . . . !

مناص دیردیکه اسکی زمانلرده بر مجلس اکابرده بولونسه‌ق (رشوت) کلمه‌سندن بحث ایده‌مزدك چونکه بعضلرنجه زانف یاره دوقونوردی . شمدی [ایدنه] کلمه‌سندنده بحث ایده‌میورز زیرا لااقل اونده سکزی خوبلانیور. مناص بر زمان خسته‌لنوب بعده ایی اولدیغی وقت بر کون صدر اسبق سعید پاشایه کیدوب کوردیکنده آره‌لرنده محاورهٔ آتی‌یه جریان ایدر .

سعید پاشا — سزی فنا حالده خسته دینورلردی مکر یالانمش .

مناص — دوغری افندم خسته ایدم حتی اولدم فقط عثمانلی تبعه‌سندن اولدیغمدن آخرتده قبول ایتمه‌دیلر .

سعید پاشا — نیچون .

مناص — سز دنیاده جنت کبی یرلری محو و خراب ایتدیکز. الدن چیقاردیکز شمدی پریشان ، خانه خراب اولدقدن صکره آخرتیده‌می برباد ایتمکه کلییورسکز دیه بنی دفع ایتدیلریلو .

سعید پاشا — جهنمه کیدی ویرسه‌ك اولمازمیدی .

مناص — نره‌ده افندم حتی اورایه‌ده بزم مأمورلرك بیوکلرینی قبول ایدییورلر دیمش .

یتیشمز بزده بر آدم دینلر خلط ایدر ارتق
چقار بیك فضله اعضا هر نظارتدن ، امانتدن
بو اشخاصك خفیه یوزده طقسانی بلا شبهه
بو دارالقده بو بوللق صانمه دولتجه سماحتدن
نه لازم افترا ایتمك فلان دوغری بر آدمدی
او آدم محو اولور عرض ایتدیگك حسن شهادتدن
مظالمدن مرتب بر قوان دولدورسه بر معذب
فونوغرافی کتیردر نفی ایدر سوق جهالتدن
وطن ناموس ، حریت کبی الفاظ قدسی‌یی
اوتوز ییلدنبری قالدیرمق ایستر قلب ملتدن
لغتلردن بیلنمز هانکیسی دوچار قهر اولمش
شاشیردی قالدی ارباب قلم اوهامه خدمتدن
سیلر هر بر اثردن شکل ظلمی کورسه بر (انسوز)
مشاری سویله‌مز اما سن آ کلارسك اشارتدن
نیچون جیزدك دینلسه پادشاه ظالم دیمز اما
بو یولده دیرکه تبلیغات واردر شاملی عزتدن
ایدرلر کیزلی ، کیزلی ظالمی دیلسزکبی تعریف
سکوتك بویله‌سی بیك کره ابلغدر خطابتدن
اوتوز ییلدر بزی سوء اداره هرج ، مرج ایتدی
بیقلدق قالقمانك امکانی یوق خاك مذلتدن
دوزلمز آرتق انقاضی بو دولت پایمال اولدی
عبثدر چیقمامق ممکن اولونجه تابعیتدن [١٧]

---

[١٧] بو بیتی اوقور اوقوماز اعتراض ایتمه ملیدر. تابعیتدن چقمق دیمندن چیقمق دکلدر. مسلمان اولمایان عادل حکمدار مسلمان اولان ظالم حکمداردن ایی‌در.

لدنیاتی بیلمز دیرکه بزده بعض زوزکلر
نیچون بیلمم‌که بکلر هر ایشی ملت حکومتدن
نیچون مکتب یاپوب نافع تجـارتخانه‌لر آچماز
دکلدر بهره‌ور ملت معـارفدن ، تجارتدن
اهالی بیك بلادن صکره یاپمش اولسه بر مکتب
رهایاب اولماسی ممکنمی انکشت حکومتدن
حکومت هانکی بر مکتب ایچون یاپدیرسه تعلیمات
او مکتبدن چیقان ممکنمی قورتلق جهالتدن
باتارسك برتجارتخانه آچسه‌ك اولسـه سرمایه‌ك
فهیم پاشـا کبی آلچقـلره اعطای رشـوتدن
بزم هیچ فرقمز یوق پادشاهه قارشی حیواندن
سـورر اولادیمزله ایسـته‌نیجه درسـعادتدن
او چکدکجه چکر ملتده قوپماز بر (السنیق) در
قوپانلر بر دها کچمز أله اما جماعتـدن
حکومت چوقیدر دویمازسه فریاد اهالی‌ی
دکرمنجی اویور راحتله حظ ایلر شماتتدن

---

(۱۷)شمدی دنیله‌بیلیرکه عبدالحمیداولورده استقبالده اداره دوزه‌لیرسه نه دیرسکز بویله برسؤال مقدره‌یه حال حاضرده آتیده‌کی جوابی ویریرم. حاضر جواب بر یهودی ایله بر ذات بیننده.

— محاورة —

بر ذات —— یهودی ! جمعه ایرتسی کونی پاره ویرسه‌لر آلیرمیسك ،

یهودی —— بوکون نه جمعه ایرتسی ، نه‌ده پاره ویرن وار دیمش .

« بنده دیرمکه عبدالحمید أولمه‌نیجه وعثمانلیلر پارلاق بردوره کیرمه‌نیجه سوز دن دونمم. »

آغیرلاشدقجه ویرکو انقیاد آرتار اهالیده
چوغالدقجه یوکی حماللر صیچرار مسرتدن
بوکون هر کسده حس اعتمادی أیلدی ابطال
میان ملتی بوزدی اثر یوق اسکی صفوتدن
بیق آلتندن أیلر خندەلر اول مع التحسین
او کون نفیه کیدر کیم بحث ایدرسه استقامتدن
قیام ایتدی بحق ارضرومیلر ولایتجه [١٨]
ولایاتی خدا حفظ ایتمەسون حسن سرایتدن

---

[١٨] بوبابده سویلەدیکم بر مارشك نقراتی .

— نقرات —

کلیورلر قالدی خالی موقع عالیلری
ایت کبی بیلدی داياقدن ارضروم والیلری

ارضروم اهالیسنك بیوکلیکی ، مردلکی آکلاشیلیر اکلاشلماز عبدالحمید تزیید مظالم ایدەرك اسمی آلتون حروفله عرش اعلایه یازلماغه شایان اولان ارضروم مفتیسیله یوز اللی قدر اشرافی جور ایتدکدن صوکره اوراسی سرحد ایرانه قریب اولدیغندن هر نه افکار سخیفەیه مبنی ایسه بلالزوم ایران حدودینه عسکر سوق ایتدی . ارباب وقوف عبدالحمیدك بوسوقیاتدن مقصدی تشکل ایدن ایران مجلس مبعوثانی چکەمەسندن ایلری کلدیکنی و بونده شاه نوجاه ایران ایله استانبول سفیری رضا دانشخانکده مدخلی بولندیغنی ادعا ایدییورلرسەده بوتاریخه وارباب تدقیقه عائد برمسئلەدر . نیم بوراده کولەرك یازەجغم بروقعه وار .

— وقعه —

احبادن روحی بك مرحوم دیدیکه : استانبولده بوغاز ایچنده برموقعده بعض احباسیله عشرت ایدرلرکن عشرت سائقەسیله بریسنه قیزمشلر، دوکمکه باشلامشلر وقعەدن هیچ خبری اولمیان مشهور چوپور توفیقك پدری بر بر مصطفیده کلوب

دوكوب اشك كبي والي‌يي سور سونلر چيقارسونلر
بودر انسانجه شمدی بكله‌نن هر بر ولايتدن
قانی قانله يومازلر اسكی بر ضرب مثلدر بو
اهالی اتحاد ايتسه بلا كلمز حكومتدن
اجابه‌ده يالانجی اكثريت اوزره مطبوعات (١٩)
ناصل بيلمم ايچيرلر سوت ورملی بر حكومتدن
اوتوز ييلدنبری داخلده اوراق حوادث يوق
بوده اولسه كرك بزجه علامات قيامتدن
نه فرقی وار (صباحك) ترجمانك) شمدی (اقدامك)
كنفلرده آصيلمش اينجه اوراق طهارتدن
قيزوب ميدانه بر (سنجاق) له چيقسه (اوروپا) تيترر
طاقيلسه بو ينونه بر نسخه‌ده (شورای امت) دن

---

(١٨) او آهنك عموميه تبعيتله الينه كچيرديكی سپوركه صو باسيله مضروبی اوده دوكمكه باشلار . وهر اوردقجه آمانك آغالر آدم دوكمك نه لذتلی ايمش بو آنه قدر هيچ نی دوكرلردی ديه لاينقطع سپوركه صو باسنی ايندير رمش . عبدالحميدك جباتی ، خياتی حيله اوروپاليلردن يديكی طوپوزلرك آجيسنی شو صورتله بغير حق مسلمانلردن چيقارمق ايستمه‌سی عينيله بربر مصطفی وقعه‌سنه بكزه‌مزمی .

---

(١٩) يالانجی ديركن عصر معارفحصر حضرت ظل‌اللهيده بر بيوفا نازنده طنازه دونن وطنمزك نيچه برمنبع كذب وغرابت اولدیغنی كوسترر . غريب بر وقعه خاطريمه كلدی . فلسفهٔ اجتماعيه‌يه عائد اولان شو مسئله‌يی بوراده قيد ايتمك ايسترم. معلوم‌مدركه اوروپاده هرفن ارباب اختصاصنك اجتماعنه مخصوص اولمق اوزره فنی قلوبلر ، سياسی محفللر واردر . بزده نه‌دن اولماسون ايشته ازجمله باب شريعتمآب مشيخت اسلاميه‌يه قربيتی مناسبتيله عندالاقتضا سريعاً احضار ايدلمك ايچون سليمانيه جامع شريفی حواليسنده‌كی قهوه‌لرده سايهٔ شاهانه‌ده يالانجی شاهد قلوبلری ،

(ترقی) لفظنی دویدقجه أیلر عرض اشمئزاز
ترقیاتی سومز ، ایسته‌مز سوق جهالتدن
نه‌دل اولدیغنی آکلاردی دنیاده دویار دویماز
اوقونسه برطاقم‌ده (اجتهاد) آلدیرسه چودتدن
« پروغره » ، « المقطم » داخله کیرمك نچون ممنوع
حکومت قورقویور حالا دیمك نشر حقیقتدن
حمید اوله رحمت اوقوتدرمقده ثانی‌سی
. ید اوله تعلیم ایدر هر بر جنابتدن

---

(۱۸) محفللری واجتماعکاهلری‌واردر. مع‌مافیه اداب معاشرت تربیهٔ اجتماعیه‌انسانی اویله دوغری‌یدن دوغری‌یه (یاهو بکا ایکی یلانجی شاهدك لزومی واردر) دیه برتکلیفه مانع اولمغله مذکورشهدای‌اسلامیه شو یولده براصول‌اختراع ایتمشلردرکه جمعیت بشریه بونکله نه‌قدر افتخار ایتسه یریدر . مثلا بریسنك بویله شاهدلره لزومی اولدیغی تقدیرده اوخصوصی قهوه‌لرك برینه کیرر وقهوه‌جینك چکمجه‌سی اوزرینه برمجیدیه چاریکی وضع ایدر و بونکله مقصودینه رهیاب ظفر اولور ، ایشته بویله ایکی یالانجی شاهده محتاج اولان افندیدن برذاتده برکون کلیر ، چکمجه‌نك اوزرینه چاریکی قور همان قبریسلی خواجه (محمد وامثال معلومه‌سی کبی آق صقال قره صقال) برآلای شهدا اطرافنی صارار . وافندئ مومی‌الیه شق شقه ایتمکسزین یاهواو ادبسز حریف حالا سنك آلاجغکی ویرمه‌دیمی : دیه کمال لاغتله اظهار حیرت ایله‌ملری اوزرینه (جانم بنم آلاجغم یوق بوُرجم وار بورجم) دیر . شاهدلر ینه بر آغزدن الله الله قاچ کره ویره‌جکسك دیرلر . اتفاق حصوله کلیر ، بازارلق بیتر افندی دیرکه یارین استانبول قاضی‌لغی محکمه‌سنه کله‌جکسکز صاقین‌کلمه‌مزلك ایتمه‌یکزها . شهدای مسلمین افندئ مرقومه شویله لاقید برصورتده باقه‌رق (هایدی هایدی سن کیت قساوت چکمه سوز بر الله بر یزدن یالان صادر اولماز) بیورمشلر ... !

نوله مظهر اولورسه اجنبیلر امتیازاته
صاییلمقده زنوب دولته بونلر کفارتدن
کوپکسز کوی بولنجه کیردی آلمانلر اصولته
دوائرده چوغی دولغرن معاش آلدی حکومتدن
زماننده ایدلدی مکتب حربیه استهلاك
قوماندان عسکره تعلیم ایدر دائم ریاضتدن
کوروب مکتبده شاکردانی ییرتیق بانطالونلرله
معلم نازکانه بحث ایدر هپ ستر عورتدن
مکاتب وارسه‌ده درس جدولی یوقدر درونده
بوغولدی قالدی مشرقده معارف جهل ظلمتدن
اولوب طبیه نفی عامه برچوق کرەلر معروض
یوطوب ییلدیز حپیله چیقدیلر دارالخلافتدن
صیقلدی ذات شاهانه دیدی بشقه سوزم یوقدر
سورولسون حاصلی آز، چوق کیم اکلارسه کتابتدن
نصل عسکر ویرر بیلمم حالا دویغوسز ملت (٢٠)
کیدنلر جان ویرر یوللرده آچلقدن ، سفالتدن
ییمز ، ایچمز ملکدر صانکه عسکرلر چیریل جبلاق
شهید اولمق ایچون بیچارەلر دونمز عزیمتدن
کیرن تحت سلاحه اکثریا اولمه‌دن چقماز
انکچون قالدی پك تارلالر خالی زراعتدن

---

(٢٠) بو آچ ، سفیل عساکر شاهانه بعضاً کیدیرلمك ایسته‌نیلیرسه اسکی پرنج چواللری سیاهه بویاتیلوب البسه یاپدیریلور بونلرده اوچ کون صوکره آغازیر چوال ارقه‌سی میدانه چیقار. ایشته بوقیچی مارقه‌لی عساکر شاهانه‌دن برینه ارقداش اوقیچکده‌کی نه‌ نومره‌سیدر دیه صورمشلر. عسکر بلا تردد آلای نومره‌سیدر دیمش.

سلاح آلتنده قالمش یکرمی بش ییللق نفر وا در .
اونوتمشلر زواللی هپ سکوت ایتمش اطاعتدن
ذکاسندن بلا کورمش بوکون دارالشفالرده
یاتان واردر اوتوز ییلدنبری اسناد جنتدن
بابوجسز یور باشی چو آزمی پوسکولسز ملازملر (٢١)
آیرماز بیك باشی بونلر ایچون برحصه سرقتدن
نفرلر بر آغزدن (پادشاهم چوق یشا) دیرکن
ورادن یوز باشی طوب باطلادیر افراط حدتدن
اطبا اولدیرر کیم حستکانی اویله سرعتله

---

(٢١) بابوج مناسبتیله شو فقره خاطریمه کلدی .

— فقره —

چقماقجیلر یوقوشوندن اینرکن بریسی بریسینك بابوجنه باصار بابوج ییرتیلیر بابوجی ییرتیلان بابوجی ییرتانه (اوتانماز حریف کورمیسك بشقه‌سنك بابوجنه ناصل باصیورسك یورومك بیلمیورسه‌ك انسان ایچنه چیقمه ادبسز حریف) فلان دیه نمونهٔ ادبیاته ، اصطلاحات ادبیه‌یه باشلاینجه بابوجی ییرتان برادر الله بیلیر سوء قصدم یوق مع مافیه ایشته شوراده برابوججی وار بیورك سیزه برابابوج آلی ویره‌یم کبی اعتذارده بولنورسه‌ده بابوجی ییرتیلان بو سفر بتون بتون کوپوروب (باق شو ادبسز حریفه عذری قباحتندن بیوك کپازه‌لکی یتمه‌مش کبی برده کستاخانه قالقمش تربیه‌سز حریف بن سنك آلاجغك بابوجه محتاجمی‌یم) دیرکن براوچنجی آرایه کیروب یاهو نه اولیورسکز بویله سوقاق اورتاسنده بر بریکزه نه ویردیکزده آلامیورسکز کبی استیضاحه قالقیشیر . بابوجی ییرتان وقعه‌یی اکلاتیر . اوچنجی ذات بابوجی ییرتیلانه برادر سن حقسزسك دیر . بابوجی ییرتانی براقوب اوچنجینك بوغازینه صاریله‌رق (وای اوتانماز فضول حریف سکا کیروب چیقان نه حیاسز آلچاق) کبی ویریشدیررکن بابوجی ییرتان فرصتی غنیمت بیلوب طبانلری قالدیرر

ایدرلر چوق زمان وارسته عزرائیلی کلمتدن
فشکنسزدر تفنکلر کله یوق طوپلر معطلدر
عبارتدر حکومت برهیولای سیاستدن

(٢١) بریکیلر غوغایی فناحالده قیزیشدیرر الله عقلایی اکسیک ایتمه‌سون امت مرحومه‌دن بردرد نجی آرایه کیروب (یاهو طورک باقالم نه‌یی پایلاشه‌میورسکز عیبدر) کبی برنطق بلیغ طوتدیرر ایلك مصلح اولان دیرکه برادر بریسی بونك بابوجنه باصمش بیرتمش بوسوکمش حریف یکی بابوج آلاجغنی سویلر بوراضی اولماز دها زیاده کفر صاوورر. بن اصلاح بین ایچین آرایه کیردم دعوایی دیکله‌دم بونك حقسزلغنی سویلدم اونك ایچین کاوور اولدم وای سن میسك بونی سویله‌ین حریف غرتلاغمه یاپیشدی ایشته شوحاله کلدك بونك اوزرینه مصلح ثانی مصلح اوله قباحت سنده بریسی بریسنك بابوجنه باصمش بیرتمش سکا نه اولیور حیوان حریف نك بوحرکتکه اشکالکدن ماعدا نه معنا وبریررلر رذیل حریف دیمك اوزره ایکن بابوجی بیرتیلانده یاواشجه‌جق بابوچلری چیقاروب فراره قدم باصار. لکن مصلحین مرقومین بر برینك قفاسنی، کوزینی یارمق درجه‌سنه کلیرلرکه پولیسده اوآنده یتیشیر درحال قره‌غوله پوسته اولورلر برساعت صکره ژورناللری کوزدن کچیروب تحقیقات اوله‌یی احضار ایدن پولیس قومیسری بابوجی بیرتان بابوجی بیرتیلان دیه درت بش دفعه باغیررسه‌ده کیمسه جواب ویرمز قومیسر نوبتجی چاوشنه بوحریفلر بورایه ایراد قید اولونمادیمی هله شو ذمت دفترینه باق دیرچاوش أوت بابوج فقره‌ی دیه بن اویله ایکی آدم تسلیم آلدم. هله برکتیره‌یمده باقکز اونلرمی دیر ومرقوملری کتیریر قومیسر ایلك کیره‌نه صورار سن بابوجی بیرتدکمی: حریف (خیرافندم) ایکنجیسنه سنك بابوجك بیرتلدیمی: (خیر افندم) یاسزی بورایه نه‌یه کتیردیلر: بریسی والله افندم یولده کیدرکن بریسی بریسنك بابوجنه باصمش او بریسی اوبریسنه دیمشکه .... ! قومیسر بویله مهم وقعه‌لر بنم بیله‌جکم ایش دکلدر. مرکز قومیسرلکنه عائددر دیه‌رك بونلری بازوزنال ضبطیه نظارتنه پوسته ایدر.

خلاصه بزده عسکر یوق ایکنجی فرقه‌دن بشقه
اوده نفس همایونه اولان خفظ، صیانتدن
مکمللر قیافت چانطه‌ده برقاچ غروش واردر
ایکنجی فرقه کویا عودت ایتمشدر اسارتدن
برنجی فرقه استانبولده‌در اما معاش آلماز
اطاعت وارسه‌ده یوقدر اثر اصلا شهامتدن
اوکی اولادی کویا بشقه اردوی همایونلر
شهید اولمق نه حاجت جان ویرن چوقدر ضرورتدن
یمن اولاد اسلامك مزارستانی اولمشدر (٢٢)
عزیمت ایله‌ین محروم اولور صحتله عودتدن
یشیل اورمانلری کویلر کبی ظالم خراب ایتدی
الندن کلش اولسه کسدیرر طوبایی جنتدن
صوسز برچشمه یاپدر نسبت ایت نام همایونه
اکر رتبه، نشان آلمق دیلرسه‌ك شمدی دولتدن
قدمخانه یاپارلر نامنی قورلر حمیدیه

---

(٢٢) وقتیله سویله‌مش اولدیغم بر قطعه‌یی‌ده دعوات مفروضهٔ حضرت خلافتپناهی‌یی تکرار ایچون شورایه درج ایتدم.

— قطعه —

یازلسون قابله تاریخ خصوصیسی حمید خانك
زمانده ممالك کربلا میدانی اولمشدر
جناب حق عجب صورمازمی محشرده بوملتدن
نیچون بر پادشاهك کیفنك قربانی اولمشدر
کیدن کلمز طریق آخرتدن فرقی یوقدر هیچ
یمن اولاد اسلامك مزارستانی اولمشدر

آلیشدی مستفید اولمقده والیلر بونعمتدن
دونمانی طوتوب حجز ایتدیلر حق قرار اوزره
براقماز مدیه‌لر چیقسون، خلیج درسعادتدن
اهالی کوپرودن اونپاره و یرمزسه گچیرمزلر
نه‌فیض اولمقده‌یز بو یله دیلنجی برحکومتدن
بوکون عدلیه آلچاقلرله سرتاسر ملوثدر
تمیزلنمز طهارت غیر ممکندر نجاستدن
بزی قیرمق ایچون وقتا که موسقوفله طوتوشدیردی
مرتب (روللر) آلدی کندیسی فکر خیانتدن
اوزاقدن بورتی صوقدی ملوث ایلدی حربی
جلوسندنبری قورتولمادق گیتدی شئامتدن
اوزاقلاشدیردی کندندن بتون ارباب ناموسی
مخمردر سراپا مایه‌سی خون .... تدن
کیرلسه باب عالی عادتا برباب خالیدر
فونوغرافی قوروبده دیکله‌در ییلدیز صدارتدن
نظارتلر قوواندر دولدوراندر ذات شاهانه
صدا چالاق چیقار دائم آنکچون هر نظارتدن
سروری زاده میدانده نجیب الملحمه معلوم
بو آلچاقلر نصل سیوریلدی چیقدی بویله ملتدن
توجهدن دکل .... قلری بالا ، وزیر ایتمك
مرامی ساقط ایتمك رتبه‌یی قدرو مزیتدن
چوغالدلمقده بویله بونلرك مقداری ییلدیزجه
اهالی قالمسون خالی دیه بحران و دهشتدن
صاثر باجمله ملت کندینی تحت ترصدده
حلاللاشمقسزین چیقماز اویندن کیمسه امتدن

کلیرسه صاغ ، سلامت هانکی بر آدم اوه اقشام
ایدرلر خانه‌ده شنلك وقوع حسن عودتدن
لطیفه ظن ایدوب کولمه چکلمز بر بلادر بو
یازارکن اورپرر انسانده تویلر خوف وحشیتدن
نه کیمسه رسم تدفین ونه رسم ازدواج ایلر
اراده اولمانجه کیمسه‌لر کلمز جماعتدن
کونی یوق بشقه اسلامك تعصب ایتمه ای زاهد
مبارکدر (آیی یورکی) کونی یوم ولادتدن
یقین‌ده پارچه پارچه اولماسی ملکك مقرردر (٢٣)
اوزاق طوردقجه تورکلر بویله احکام فضیاتدن
چکلمش تلغرافی اولا سلطان اوقور مطلق
لجر هر بر امانت مطلقا دست خیانتدن
اوقورلر پوسته‌لرده یازدیغك مکتوبی اولجه
بو کون خالی دکل هر دائره بویله رذالتدن
دوائردن چالارلر ایسته‌سه‌ك هر هانکی اوراقی
سند ویر ، صوکره چالدیر اجتناب ایتمه کفالتدن

---

(٢٣) ملکك پارچه‌لانماسی مقرردر دیدککده وقتیله سویله‌مش اولدیغمز آتیده‌کی قطعه‌یی درخاطر ایتدك .

— قطعه —

صاغلغکده برقاریئر یر قویمه الله عشقنه
ملکی تقسیم ایله‌یوب کلدم دی جدك فاتحه
پادشاهم اولمدن اولدیر شو قانسز ملتی
هپسنك قبر شریفنده اوقو بر فاتحه

فهيم پاشا آچيق قاتل ايكن قاتل حسين اولدى (٢٤)
بدايت بويله‌در اما دكشدى ايش نهايتدن
جهانده پادشاهم بشقه بر شى وارميدر طاتلى
بوغوبده انتقام آلمق قدر طائفده مدحتدن
مدد جان قورتاران يوقمى ديه شمدى ذليلانه
چكنمز اجنبى‌يه صدر اعظملر دخالتدن (٢٥)

(٢٤) استانبولده بانقالتى وقوعات رذيله‌سى هركسك معلوميدر. انوابجى باشى عصمتك ولد زناسى فهيم لئيم بلاموجب قمه‌سنى چكه‌رك اوكنه راست كلن بش آلتى جوانى چوجقى پاره‌لدى ايچلرندن بريسيده اولدى . حسين چاوش نامنده بريسنه بن اولديردم ديديرتديلر او اشك حريف حالا محبوسدر بو جنايتى زنهار استقبالده تاريخ اونوتماملیدر. بو وقعه فهيمك مبدأ فيض اقبالى اولمشدر. چونكه عبدالحميد كنديسى كبى (دلى قانليلرى) حمايه ايدر بيودر زيرا مبارك ذات اهل جنايتى پك زياده سور .

(٢٥) بر صدر اعظم ايله بر يهودى بيننده

— محاوره —

يهودى — آمان افندم لطفكزه صيغندم ايكيمزده موسايى طانيرز .
صدر اعظم — هايدى جنتدن سكا اوتوز دونم ير ويردم .
يهودى — اوراسى قيمتلى برايسه، قاچ غروش‌ايدرسه سزه پشين پاره‌ايله يارى فيئاتنه ويريرم ديمسى اوزرينه اورته‌ده نه جنت ، نه‌ده جنتدن اوتوز دونم ير اولمديغندن و اك دوغريسى يهودى‌يه‌پاره ويرلمك ايسته‌نلديكندن اويوشيلاماز . بينلرنده ينه محاورهٔ آتيه جريان ايدر :
صدر اعظام — هايدى جهنمه قپوجى ياپدم .
يهودى — آمان افندم جهنمه قپوجى ياپمقدنسه ايچنه آتى ويرسه‌كز دها اعلادر .
صدر اعظم — نيچون .

افندم ! بر کدی کویا قاچانلرده صیچانلردر [٢٦]
بوغولمق ایستەمز بیچارەلر قورقار شهادتدن

(٢٥) یهودی — چونکه یارین افندمز ایچەری یه کیررکن آیاغه قالقاجغم شیخ الاسلام افندی کلیرکن قیام ایدەجکم دها بیوککز کلیرکن آیاقده دوراجغم ؛ یرلره قپانەجغم سیزەدن کوچوکلری کلیرکن ینه متصل دیکەلوب دوراجغم بو مأموریتی قپوجی بر (بربری) صفتیله ابوالهدا افندی یه عنایت بیورسەکز دها موافق اولمازمی دیمش.

[٢٦] سعید و کامل پاشالرك بریسی سفارته دیکری قونسولوسخانەیه التجا ایله اجنبی دولتلرینه دخالت ایتدکلری خاطریمه کلدیده آتیدەکی بر صیچان فقرەسنك بورایه درجنی مناسب کوردم : عربستانك بعض محللرنده فارەلره برچوق زمان تعلیم ایدرلر بوش صو حوضلرینه متالك کبی پارەلر آتوب فارەلره چیقاردرلرمش. بوقبیلدن معلم بر فارەیی صو دولمش بر حوض کنارنده متمولین عربلردن بریسنك تجربەسی سیریدر . عرب فارەیه — هایدی دییور و حوضه بر متالك آتیور بیچاره حیوان حساس اولدیغندن حوضدەکی صویی کورنجه دالمیور ، اطرافنده کزینیور ، صاحبنه تملق ایدییور. صاحبی — الله عشقنه ، رسول الله عشقنه حوضه کیر شو پارەیی کتیر اشارتنی ویرییور. بیچاره حیوان حوضك اطرافنده برقاچ دفعه دها « رەورانس » ایدییور حوضه کیرمکه جسارت ایدەمیور. (چونکه حوض صو ایله دولو اولدیغندن بوغولەجغنی حس ایدییور . صاحبی — خانمك باشی ایچون دییور . صیچان اوچ دفعه حوضك اطرافنده دولاشدیغی حالده ینه جسارت ایدەمیور . صاحبی — بنم باشم ایچون دییور. صیچان بش اون دفعه حوضك اطرافنی طواف ایتدیکی حالده ینه جسارت ایدەمیور ، حریفك امری مثمر اولمیور. مکر عبدالحمید کبی ظالم اولان صیچان صاحبی دها اول قپوطنك آلتنده برکدی صاقلامش اولدیغندن الك نهایت قپوطك آلتندن فارەیه قارشی کدینك باشنی کوسترەرك بونك باشی ایچون دینجه زواللی صیچان لسان حال ایله آمان الله دیەرك حوضه « چورب » .. ... ! ! !

حقیقت اورتولور صانمه بوکونکی دالقاوقلقلر
یا جلب منفعتدندر و یا دفع مضرتدن
فهیم پاشا امام اعظمك اثوابی کیسه
نه تأثیر أیلر اخلاقه بو تبدیل قیافتدن
نصل ویرکوی شخصی آلمق ایسترسك اهالیدن
حکومتجه اوتانمق یوقمیدر یاهو رذالتدن
قزاندر ملتی اول امرده ، صوکره آل سنده
وطن خالی دکلدر هر چشید اسباب ثروتدن
معادلدر ایکی اقلیم مصره خطهٔ بغداد
عدالتله چالیشده مستفید اول هر ولایتدن
سن اولمازسه‌ك اوتوز ملیونله استیجاره طالب وار
یالانمی طوغریمی اکلا چکیل بر ییل خلافتدن
ویررسیك آلدیغك ویرکولری ملت علیهنده
اوتوز ییلدنبری قورتولمادك کیتدی جنایتدن

بورایه مناسب مشهور برکدی ، صیچان فقره‌سی دها خاطریمه کلدی.

— فقره —

فقره‌یی تطبیق ایچون ملت ایله عبدالحمیدی کوزیکنزك اوکنده تجسم ایتدیریکز. فاره‌لر کدینك ظلمندن ، بوغمه‌سندن بیزار اولورلر الامان چاغیریرلر. نهایت کدینك بلاسندن قورتولمق ایچون برمجلس مشورت عقد ایدرلر. برچوق مشاوره‌دن صوکره کدی کلیرکن اکلاشیلوب هپسی‌قاچوب جانلریتی قورتارمق اوزره کدینك بوغازینه برچنغراق اصماغه قرار ویررلر ایچلرندن عبد الحمید قدر یشامش یتمش سنه‌لك برصیچان شو ویریلن قرار پك مصیب ایسه‌ده چیغراغی کدینك بوینونه ایچمزدن هانکی بابا یکیت آصاجقدر دیمش . بوبابده دها زیاده ایضاحه لزوم یوقدر اکلایی اکلایی ویرمه‌لیدر.

اهالیدن نه‌دن ویرکی آلیر اوکرن حکومتلر
اکر قورتلق ایسترسه‌ك یلانلرجه ملامتدن
او ویرکی مال وجان وعرضی کافل ایکن خلقك [٢٧]

---

[٢٧] تاریخلرده کوریلان بر بیت عتیق ،

— بیت —

بر ایکی ایکی دلیك   عبدالمجید اولدی ملك

تاریخك کوستردیکی بیك ایکی یوز آللی بش تاریخنده اعلان اولنان کلخانه خط همایوننده دنیاده جاندن، عرض وناموسدن عزیز برشی اولمادیغندن بحثله تبعهٔ عثمانیه‌یه حریت شخصیه ویریلوب مفرداتی تاریخده مصرح اولدیغی اوزره خرقهٔ شریف اوطه‌سنده خلافنده حرکت ایدلمیه‌جکنه دائر جمیع علما و وکلا حاضر اولدقلری حالده قسم بالله ایدلمش ودول متحابه سفراسیده شاهد طوتلمش و بو قانون خلافنه حرکت ایدنلر « الله تعالی حضرتلرینك لعنتلرینه مظهر اولسونلر و الی الابد فلاح بولماسونلر » دعاسیده ذکر و بیان اولونمشدر.

حالبوکه اوتوز اوچ سنه‌دنبری دکل مال ، ملك حتی عرض و ناموس دخی آیاقلر آلتنه آلنمش وبغیر حق بیکلرجه قان آیاقلی یتیملرك بابالری نفی و حبس ایدلمش وبرطاقیده علی‌روایة دکزه آتلمش و پك چوغیده آره‌صره ممالکك هر کوشه‌سنده وحتی استانبولده قانلر اوزرنده یوزدورلمکده اولدیغی کورلمشدر . بو بابده مظهر لعنت اولان کیمدر دیه ذات حضرت خلافتپناهیدن صورلسه عجبا کیمی کوسترر . (البته بنم دیه‌مزیا) ینه ملته عطف جرم ایده‌جك بویله مسکین ملتك بویله یلانجی ، مفتری ، ظالم پادشاهی اولور. بویله مسکین پادشاهك . بویله قورقاق اویوز تبعهٔ عثمانیهٔ اسلامیه‌سی اولور. ملت بویله بوقو بوقونه محو اولمقدنسه قیریلانی قیریلوب باقی قالانلری عبدالحمیدك بورنندن طوتوب مجلس مبعوثانی آچدرمادقجه مشروطیت اداره‌یی تأسیس ایتدیرمدکجه بنم تخمینمجه معاذالله قرق بش سنه‌صکره

وطن خالی دکل هر یرده ارباب شـقاوتدن
بر آز اعمار ایدلسه شمدیکی چایلر مقامنده
قولونیا ، کل‌صوینی جاری اولور هر بر ولایتدن
سراپا جسم دولت قانغره‌ن اولدی زمانکده

(۲۷) دولت عثمانیه‌دنیلان‌هیولای سیاست انقاضی محو اولمش‌واوستنده‌بایقوشلراوتمکده بولنمش‌ییقیق ، چوکوك بر دره‌بکی‌حرابه‌سنه دونه‌جکدر. برچوق شواهدعدیده‌دن قطع نظر آکلایانه لهستان ، هندستان کافیدر . مع مافیه اداره بو یله دوام ایدرسه قرق‌بش سنه‌نك بیله چوق زمان اولدیغنی ارباب وقوفدن تحقیق ایتدم . کرسیٔ سلطنتك قونیه ، سیواس کبی بر محله نقلیله وقف خانده جنکانه اوطورمق قبیلندن براز فضله مدت قزانلسه بیله‌حمیتمند اولانلر اویله سلطنتی کورمکدنسه حکمدارلریله برابر اسفل‌السافلینه کچمه‌سنی ایسترلر .

عبدالحمیدك مدت حکومتی ایکی سنه دها دوام ایدرسـه نه‌داخلده ، نه‌خارجـده بولنان تورکلر استقبالده استانبولجه ایش بکله‌مه‌ملیدر . تبعهٔ عثمانیه ایله اوروپالیلره قارشی عبدالحمیدك پولتیقه‌سی .

— مثال —

آناسی ـ آه اوغلم جانمی سنك‌ایچون‌فدا ایدرم‌نقراتنی تکرار ایدرطورردی .
اوغلی بکر ـ عبدالحمیدك‌خاقی آلدادوب اوروپالیلرك اك نهایت هرنه ایسترلرسه یاپدیردیغنی ، ازجمله مدللی وقعه‌لرندن اورنك آلدیغندن برکون بیوك بر خروسی دیری دیری‌یه بوتون تویلرینی یولوب جاسجاولاق برطولابه صوقمش و کندیسی‌ده کویا خسته اولدیغندن بحثله تمارض ایده‌رك یاتمشیدی .

— آناسیله بکر بینده —

ـ محاوره ـ

بکر ـــ آه آنا اولیورم ، یانیورم بیتدم .

بقیه عضو مقطوع قوقدی قوقدجه جراحتدن
سنی ییلدیزدن البته آتاردی بر ید قدرت
طبیعت اخذثار ایتمك دیلر یوقسه بو ملتدن

(۲۷) آناسی — عبد الحمیدك اره صره خلقه اولان وطنپرورلك ساخته کارلغی کبی
ـ اللهه امانت اوغلم بیك کره دیدیکم کبی ینه دیرم که سنك اغورکده بن جان ویررم.
بکر — آه واه آنا آنا عزرائیل دولابده دولابده! دیمه‌سی اوزرینه آناسی
دولابی آچوب قوصقوجامان جاسجاولاق خروسی کورونجه اورکوب باغرارق
پارماغیله اشارت ایده‌رك آی ایشته « بکر » دیمش .

والده سلطانه مقامنه قائم اولان قادین افندی ایله عبدالحمید بیننده
ـ محاوره ـ

قادین — آه بنم طاوشان یورکلی آرسلانم کرید ، قبریس مصر ، تونس ، قارص ، اردهان ، باطوم بوسنه ، هرسك ، تسالیا ، نارده روم ایلئ شرقی ، بلغارستان بساربیا ، رومانیه دویریجه ، نیش ، صربستان قره طاغ ، بار ، اولکون ، مصوع ، القطیف ، قوطور ، و سائره کبی پك چوق محللر کیمیسی استقلالیت و کیمیسی امارت طریقیله سزك زمانکزده مجرد الیوم موجود اولان سوء اداره‌حسبیله الدن چیقدیغی ایچون مات اظهار ناخشنودی ایدییورمش دییورلر دوغری می ؟

عبدالحمید — ایشه تدیکم فقره‌لرندرکه بریسی بریسنك باباسنی اولدیرمش اوغلی آه بابامی اولدردیکز دیدیکنده او بریسیده — اولدردیسه‌ك (یمه‌دیك یا) پارماغیله کوستره‌رك ایشته یاتییور دیمش . بن ویردمسه آدم اولسونلرده اونلر کری آلسونلر سن بویله لافلره قولاق آصمه هایدی تیاترویه کیده‌لم اوینانه‌جق [عبد الحمید ثانینك جهانکیرلکی] نامنده‌کی ماببنجی راغبك ترتیب ایتدیکی «پیه‌س»ی بو آقشام سیر ایتده اوندن صکره ایجاب ایدرسه بوکبی مسائل سیاسیه اوزرینه بحث ایده‌لم . اویونك اك اهمیتسز بر پرده‌سنده محرر اولان شو قطعه اثبات علو شانم ایچون اك جلی بر برهاندر .

مسافرلکله کلدی (عم عالیٔ سیاسی‌مز) «٢٨»
اوده آرسلان پایی اخذ ایلدی حق وراثتدن
قولایجه آلدی کیتدی امتیاز خط بغدادی
چیقاردی ملکی کویا مشترك بر مالکیتدن
بو خطك امتیازی بر کیجه بیتدی تذکرسز
عرب عزب ، سلیم‌الملحمه کلدی سفارتدن

(٢٧)

— قطعه —

زمزم ملکی سبیل ایتدی سیاست یولنه
نافذ اولمقده جهانکیره قدر فرمانی
افتخار ایتسه سزا روح سلیم اول
بارك الله طاشوزی آلدی حمید ثانی

قادین — خارجده بولنان بر آبدال شاعرده ،

— قطعه —

بوسنه، کریدله قبرس، مصر، تونس کیدرکن
ابلیس ایدردی بویله عبدالحمیده تلقین
دنیای بی بقایی ترك ایله‌مزدن اول
بر مملکت براقمه یا خاتم السلاطین دیمش.

عبدالحمید — پك کوزل سویله‌مش چونکه شیخ ظافرك روحیله ابوالهدا شاهد اولسونکه بن مرشد اعظمك امرندن چیقمادم بوندنصکره‌ده چیقامام والسلام دیمش. ایکیسی برلکده تیاترویه کیدرلرکن معهود پیه‌سدن قطعهٔ آتیه‌یی‌ده وقورانه بر صورتله آبدال حمید آنالغنه اوقویورمش .

«٢٨» المانیا ایمپراطوری.

بیلیر بیلمز مکر اولجه احسان أیلەمش خونکار
دکلدر بشقه ایش نفس همایونی صیاستدن
بوخطله کیتدی ملك وملتك عشری ینه الدن
سیاستدن دکل بونلر شئونات غرابتدن
بزمکی ویردی (ویلهلم) ه نیجه اشیای قیمتدار
اوده بر رسمنی بخش أیلەدی رسمی تزا کتدن
نجر کن اسی برچوق ارمنینك نعشی اوستندن
ندر بونلر دیه بر کره صورمازدی معیتدن

§

وجودکدر مثال ذی حیاتی فکر تخریبك
مجسم بر بلا کلمش حصوله صانکه شهوتدن
بنی تابع یاراتمشدر طبیعت سنده متبوعم
عنادی ترك ایدوب ارتق بر آز ذوق آل نصیحتدن
ایدرکن اشقاتکا ملت یارین روز قیامتده
جناب حقه قارشی سنده شکوا ایت طبیعتدن

---

(٢٧) — قطعه —

بنم اول فاتح ثانی که چوقدر تجربەم حربه
کفن رنکنده باشمده بیتن صاچلر آق اولمشدر
نه بر فرخنده طالعدر که قان دوکمکسزین آلدم
زمانمده طاشوز هیچ بر قضاسز سنجاق اولمشدر

فاتح اعظم دوغرو سویلەیور طاشوز دنیلان براوچ درت قریەدن عبارت
بر کوچوك آطەدر سنجاق نامی ویرلمهسیده حمیدیه آلایلری قبیلندن آلای ایدیلەجك،
کولونەجك بر مسقرەلقدر.

نیچون خلق ایله‌مشدر سن کبی شخص .... سی
اراده وارمیدر اوکرن جناب رب عزتدن
مقیدسه اکر قالو بلی‌ده نام نا پاکك
یماندر ایش صورارلر بر طاقم جنحه ، جنایتدن
نیچون دیرلر قپاتدك باب مبعوثانی ، اعیانی
نه‌دن ایتدك تشبث ملکی تخریبه بدایتدن
اوتوز اوچ ییل مقدم تخت بدبخته چیقار چیقماز
نصل ایتدك اوغورسز سلب امنیت بوملتدن
اوتوز ییل حبس ایدوب اوز قرداشك سلطان امرد خانی (۲۹)
زواللی آدمه صوکره ایچردك هانکی شر بتدن

بر وقعهٔ الیمه

(۲۹) انسانیته علی‌الخصوص ترکلکه قان آغلاتمق ایچون سلطان مظلوم مراد خان مرحومك نامنی ذکر ایتمك کافی ایکن آتیده مندرج وقعه‌یی حکایه ایتمکلکمز محضا شو نادرهٔ دوران پادشاهك « سزارلر » ه «نرونلر » ه رحمت‌اوقو- تدیران مکارم اخلاق همایونلرینه کوچوك لکن فلسفی برمثال تقدیمی فکرینه مبتنیدر . مثلا سلطان مرادی اوتوز ییل چراغان سراینده حبس ایتمك فرض محال اوله‌رق اوامر الهیه ، احکام قرأنیه ، سنن نبویه وحکمت حکومته موافقدر دیه‌لم . واهل بیتك‌ده مدت حیاتنده بوفرض محاله یعنی او حبسه داخل اولماسنی جائز کوره‌لم لکن طبیعیدرکه بعدالوفات بوحبسك بوعقوبت ظالمانه‌نك اولادنده دوامی محال اندر محال‌اوله‌رن نه اللهك، نه قرأنك‌ونه‌ده حیات بشریه‌نك حاکمی اولان عقلك ، عقل سلیمك برجهتنه تماس ایده‌جکی فرض ایدیله‌من . ایشته بومهمه‌یی ایچمزده هپمزدن دها طاشاقلی اولمالیدرکه قیزلر آغاسی عبدالغنی آغا کشف ایدر . واب مشفق ومهربان ، وکیل پیغمبر آخر زمان اولان افندیسنه شو طرزده شفاهاً عرض ایدر . افندمز بنده‌لری مدینه‌ده یاتان ذیشانك خادم

نصل ایتدك اراده قتل عامه امنیلر چون
نصل قاتللکی صایدك بهی جاهل سیاستدن
ایدن ساده مسلمانلر میدر شکوا مظالمدن
شکایت ایتمه‌ینلر قالمادی خارجده ملتدن

---

(۲۹) دارالسعادتی و آنك خلیفه‌سنکده‌امکدار برخدمتکار سلطنتی یم اکرمقصدیمی حسن افهام ایده‌مز ایسه‌م بورادن کیده‌جکم برتخت سلطنتکزك آکا انتسابیله تشرف وتعالی ایتدیکی سدهٔ سنیهٔ پیغمبریدر . معروضاتمك ذات جلیل خلافتپناهیلرینه استجلاب دعوات خیریه‌یه بروسیلهٔ بیهمتا اوله‌جغی‌ده قطعیاً وقاطبةً مجزومدر . بناءً علیه ذات‌شاهانه‌لرینك‌انصافنه و بنده‌لرینکده اخلاصمه‌کووه‌نه‌رك مرحوم سلطان مراده عائد برشیئ عرض ایده‌جکم .

سلطان مراد نامنی ایشیدنجه قوماندان اعظم واشجعمز افندمز حضرتلری بردنبره (اسپازموز) طوتمش کبی بررعشهٔ آنی کچیرر . لکن درحال سلطان مظلومك وفاتی ادراك ایله اعتدلنی بولور وکوله‌رك (سویله ، سویله عبدالغنی آغا سنك صداقتکدن ، اخلاصکدن امینم حتی سویله‌مه‌دن هرنه ایستیورسه‌ك اراده ایتدم لکن سن ینه آکلات باقالم نه ایستیورسك ؟ ! دیر .

آغا حضرتلری‌ده (افندمز ! جناب حق عمر شوکت شاهانه‌لرینی مزداد بیورسون برادر یکمزك وفاتنك بوکون هفته‌سی آرتق او جهتدن افکار شاهانه‌لرینی مشغول ایده‌جك برشی قالمادی . بونك ایچون اوتوز سنه‌دنبری مرحوم پدریله برابر محبوس اولان صلاح‌الدین افندینك آزاد بیورلماسنی استرحام ایدییورم . بونکله ملت ؛ قلب سلیم شاهانه‌لرینك نه قدر حساس ورقیق اولدیغنه واقف اوله‌جقدر . وسلطان مراد اولور اولمز ایشته پادشاهمز اونك‌اولادینی تلطیف‌ایتدی نوازشلرینه غرق ایدییور ؛ دیمك‌که غرضکارلرك یایغره‌لری ‌عوعوهٔ کلاب قبیلندن ایمش . الله پادشاهمزك کولکه‌سنی باشمزدن اکسیك ایتمه‌سون دیه تزیین لسان عبودیت ایدرلر ! دیر . عبدالحمید آغایی تاطیف ایدر برآهنك ایله دیرکه (آفرین !

(یکی فکر) ی چیقارتان بر صقاللی ارمنیدر گیم
چیقارماز اسمنی بیچاره میدانه جبانتدن
بغیر حق نیچون نفی أیله‌دك برچوق مسلمانی
نه ذوق آلدك عجب بخش ایتدیکك آلام فرقتدن
نیچون حبس أیله‌دك ارباب استعدادی کیفکچون

(۲۹) آغام ممنون اولدم ذاتاً بن سنك صداقتكی بیلیرم دیمدیمی؟ یکی اراده ایتدم‌ها ایدی چراغانه کیت سلام شاهانه‌می تبلیغ ایت اقشامده آل برابر بکا کتیر . آغا عرض وجیبهٔ شکران ایدر همان چراغانه کیدر اوتوز سنه‌دنبری مظلوم ، پدرندن ماعدا ارکك یوزی کورمه‌ین بیچاره چوجق یاخود اللی یاشنده شهزاده انتاریله خرقه‌دن بشقه برشیئه مالك دکلدی یکرمی یاشنده ایکن پدریله برابر محبوس اولان مظلوم شهزاده تام برقوجاق صقالله اللی یاشنده اولدیغی حالده قیزلر آغاسنك اوکنه چیقار ، مکر سه چراغانده اوستره آچیق ممنوع ایمش . زواللینك صقالنی قادینلر مقاصله دوزلتیرلرمش .... ! نه ایسه علی الاصول تراش ایدیلیر ردینغوتلر کیدیریلیر و چراغانی ییلدیز سراینه ربط وایصال ایدن کوپریدن کچیلیر (او کوپری که ، زنجیر اسارته جلادك کمند جانکدازینی بیك کره ترجیح ایدن امت مرحومه‌دن یالکز سعاوی کچه بیلوب سائرلرینك حکایه ایله کچدیکی مشهور قانلی کوپریدر) و ییلدیز حظیرهٔ قدسیت نظیره‌سنه دخول میسر اولور . بویله حاللرده مولد شریف قرائتی ، قرأن کریم تلاوتی کبی بعض توسلات خداپسندانه‌نك سنن سنیهٔ اسلامیه مقتضای جلیلندن اولدیغی بیلن شهزادهٔ مشارالیه اومجاس روحانی‌یه خلوص قلب ایله توجه ایدنلرك یوزلرنده حصوله کلن تسلیمیت ابتهال ناصیهٔ نجابتلرنده پرلمعان اولدیغی حالده کشاد ایدیلن قپودن مجاس جناب غمبری‌یه کیرر کبی برحال ایله دخول ایدر . پرده کندیسنی دهشتلی موزیقه‌لر چالنمقده و پدرینی اوتوز سنه حبس ایدن عبوساً قمطریر صورتلی پادشاه ملك صورتی اومجاس طربك موقع شرفنده یان کلمش ، کندیسنه دوغری خانجه‌سنه صی تمقده اولدیغی کورنجه شهزاده‌نك وجودی

نه‌دن ظالملکی کندجـه صایدك بر مهارتدن
جلوسـکندبری قاچ آدم اولدیردك بیان أیله
یاتیرمق اوزره بانقه قاچ غروش چالدك بوملتدن

باشـدن آشاغی یه قدر بر رعشـهٔ عصبیه‌یه اوغرار . اوتوز سـنه ! برمدت پدرینه هردقیقه‌ده اوتوزبیك جشید عذاب چکدیرن ظل الله فی الارضك یدخونین خلافتپناهیسنی اویه‌دن دیلی طوتلمش برحالده کندیسی ایچون احضار ایدلمش اولان قولتوق صندالیه‌سنه اوطورور. اوراده موجود اولوب معین ظالم دیدیکمز یاوران و بندکان شو فجیع منظره‌یه قارشی هیچ بریسی کوز یاشلرینی منع ایده‌مز.

یکرمی ملیون نفوسك آرامنی سلب ایدن سلطان قدر قدرت ، پادشـاه قوی شـوکت حاصل اولان بو هیبتلی سـکوتی اخلاله ممکن دکل جرأت ایده‌مز ، سرای تیاتروسی ، جنازه اوطه‌لرنده حصوله کلن حرمتلی بر سـکون مهیب ایچنده قالیر : عبدالحمیدك اقتداری ، دهشتی اوراده اجرای نفوذ ایده‌مز. یارم ساعت دوام ایدن بومؤلم هیجان سکون آور سـلطان عالی تراموای آلتنده أزیلن .. بکه چـویرر . صوك بر چاره اولمق اوزره سلطان ذیشانمز یرندن فرلار وقیزلر اغاسـه شمدی بو حریفی ینه آلدیغك یره کوتوره جکسك بن دشمنلریمی بیلیرم باباسنك کوزلرنده کی علائم خیانت ....! اوغلونده‌ده عیناً ظاهر اولیور ایشتدکمی آغا : شمدی حبس اوله جق آرتق بر دها چیقمایه‌جـق) دیه قودورمش .. یك کبی باغیره باغیره حرمسرای همایونلرینه تشریف بیورر. بوطرفدن اوتوز سنه‌ده انجق یارم ساعت هوای حریت استشمام ایدن بیچاره شهزاده‌ده خاك مذلته خاك مزاری ترجیح ایدن امنمرحومه‌نك کوزلری اوکنده پدرینك قبر زندکانیسنه عودت مجبوریتنده بولونور.

— بیت —

ایشته صوك پرده‌قاپاندی بیتدی ایش زده‌ـك زده الهی کل یتیش

او کیجه سرای تیاترو سنده عدلیه ناظیری عبدالرحمن پاشا (دیللی دودوك) ایدلمك

اخيراً اك بيوك برمكتبی سويله نيچون ياقدك :
سبب يوق بشقه خويلاندك فرانسزجه قرائتدن
اولورسه‌م بن دييورسك قالماسون بر طاش طاش اوستنده
بيتردك آكلامش اولسه‌يدی اسلافك بوحكمتدن

ايچون با ارادهٔ سنيه نانه شكری كبی برنوع مسكر شكرلر يديرلدكدن صوكره عبدالحميد ايله بينلرنده جريان ايدن محاوره .

عبدالحميد —

— بيت —

مقتولك ايدر عائله‌سی چاك كريبان
قاتلدن آلير محكمه ذبحيه رسومی

ديه اشرفك بر بيتنی كوردم بونلری سويلتمكدنسه براز عدليه‌يی دوزلتسه‌كز اولمازمی :

عبدالرحمن —

— بيت —

دوشسه برظالم اوشر مظلوم اولانلر اوستنه
مار مجروحی كورنجه مورلر اژدرلنير

ديه‌نده ينه او آدمدر . بونلر سويلرسويلر صكره‌صوصارلر بن آلتی‌بيك‌ياشنده بر قوردم سيزك كبی طاوشان‌يوركلی برپادشاه بندن مستغنی اوله‌مز . صدراعظم فريد پاشا ايله بوزوشدم مجلس خاصه كيتميورم بيلمز كبی كورونيورسك (سلط الله الكلب علی الخنزير دييورسك) هيمزله درجه‌درجه اكلنيورسك طاوشانه قاچ طازی‌يه طوت دييورسك . واقعا بزده آلچاق آدملرز هردقيقه باشمزده ايب كوتومزده قازيق اولديغی حالده سيزه خدمت ايديورز . فقط بوخدمتلر كرهاً ياپيليور .سن

حجازه کیم دیمشدی درمه چاتمه برچورك یول‌یاب
نه آکلار ایشله‌ین بیچاره عسکرلر بوخدمتدن
بوخطی آلت جرایله‌دك سنده اوتانمق یوق
بلانك پك چوغی کلدی بویولده شاملی عزتدن

سوزنده طورماز متلون برآدمسك خلق ایچنده کندك بدنام اولدك بزیده خلقتك یراتدیغندن زیاده مسخره ایتدك آتیده‌کی فقره ایله ایضاح مرام ایده‌جکم .

— فقره —

وقتیله پادشاهلردن بریسی قدیم برسورك ییقلمه‌سنی مراد ایدر وزمانك مجلس حاضندن بو یولده ارادهٔ کیفیه‌سنه خدمت ایدر برده قرار آلیر بونی ایشیدن عاقل قرناسندن بری پادشاهه کلوب بویله مستحکم آثار عتیقه‌نك ییقلماسی تشبثندن واز کچلمه‌سنی درمیان ایدرسه‌ده پادشاه مجنون .مجلس خاص قرارینی تمسك ایده‌رك سور مذکوری ییقدیرمغه باشلار. فقط تمکن غایت صاغلام عادتا تحجر ایتمش اولدیغندن اوچ بش سنه بیکلرجه عمله چالیشدیغی حالده یوقاریسندن بر قاریش یر بیله سوکه‌مزلر پادشاه خطاسنی اکلانجه اولجه ییقلماسیچون اخطار ایدن قرینی جلب ایدوب بروجه آتی محاوره ایدرلر .

— محاوره —

پادشاه — کل باقه‌لم سنك دیدیکك اولدی باشه چیقماز بر ایش اولدیغنی اکلادم سوری ییقدیرمقدن واز کچدم .

قرین — خایر آرتق بوشمدی اوله‌ماز.

پادشاه — نیچون :

قرین —چونکه ایش برکره باشلاندی خلق اجدادینك یاپدیردیغنی ییقدیرمق بیله بوآدمك الندن کلیور دیمزلرمی دیمش.

مرامك يولمی یاپمق یوقسه اولدیرمكمی حجاجی
ترنلر شمدیدن یولدن چیقار فرط متانتدن (!)
کوتوك وارسه (!) بیور رسم کشادی اولا سن یاپ
بو صورتله اهالی باری قورتولسون فلاکتدن
ترنلرده بیوك یازدیر (**توکلت علی الله**) ی
کوروب حجاج فارغ اولماسون بحری عزیمتدن
نائل ایتدك اوتانماز صاغاغكده ملكی متروكات
مزاد ایتدك چیقاردك چوق محلی دست نکبتدن

عبدالرحمن — سن هرمسئله وقوعنده یالانجی پهلوان کبی اورته یه چیقیورسك هرایشه بو رنکی صوقیورسك اولا دایاییورسك ، خالق آلدادییورسك قپولری قپادییورسك صوکره مدلیدن بر انختار اوجی کوستردیلرمی قپولری آچیورسك کدی کورمش فاره کبی قاچیورسك براز دها زورلادیلرمی آلتكه ... یورسك ، سوزکده طورمایورسك . ازجمله شو شهزاده‌یی حبس قدیمنه اعاده‌ده معنا یوقدی خیر دعا آلمایورسك انکسار آلیورسك مداهنلرك سوزلرینه آلدانیورسك بنم بو لاقردیلری سویله‌مك نه حدم ترجه‌ده برتعبیر واردرکه ایکی آیاغی چوقورده دیرلر بنمسه اختابوط بالغی کبی آلتمش التی ایاغم چوقورده‌در . یارین او برکون او یولك یولجیسی‌یم .

حضرت آدمدن میراث قالمش آلتی بیك ییللق براوکوز کبی نی حالا قوللانیورسك . بن معتوهم معتوه او قدر معتوهم که کچن اقشام لامبادن چیغاره‌می یاقدم جانلی بر آدم الندن آلوب یاقمش کبی لامبایه قارشی الیمی باشمه قالدیروب کوزلجه برتمنا ایتدم . اطرافکه ، مجلس خاصکه عقلی بتون دینی بتون ناموسلی آدملر طوپلا استغفرالله بونلری سویله‌ین بن دکلم کویا ایلك فابریقه‌دن چیقان چاتلاق بر فنوغرافم . بو بوآرزولر کیملرك ارزوسی اولدیغنی سز سندن اعلا بیلیرسکز سن هر شیئی معکوساً غیرمفید اولەرق یاپمق ایسته‌یورسك هپسنك نهایتنده رذیل اولیورسك .. نانمایورسك

دکلسك پادشه صاتمق ایچون ملکی منادی سلك
آظالم بحث ایدرسك برده قدرتدن ، مهابتدن
ولایات ثلثه کیتدی شمدی خیر خواهانك
ایدر اندیشه استانبولجه اشغال موقتدن

وکلا زمکبی احمق ، قرنا بزدن دها آلچق ، ناموسلی آدملری سن سمتکه اوغراتمیورسك (الله انجامنی خیرایتسون) فقط او بورنوکك طرف یمیننده‌کی قالبور قدر اکه نه :

عبدالحمید — باش کاتب تحسین آلچاغی دقتسزلکله مرکب دوکدی.

عبدالرحمن — دیله‌رم اللهدن یارین روز محشرده عرب عزت کبی اونکده یوزی قاره اولسون.

عبدالحمید — انشاالله

عبدالرحمن — جناب پروردکار ظلمهٔ ناسی کفار خاکسار ایله برابر خاك ایله یکسان و اولاد ، اخفادینی سجنلرده آه واین ومنفالرده بکای حزین ایدنلرککندن صد هزاران کره پریشان ایله‌سون.

عبدالحمید — « حسب الجهاله اکلایه‌میه‌رق اللرینی قالدیروب آمین » دیمش.

عبدالحمید ایله عبدالرحمن پاشا بیننده . شك

— شقاسی —

عبدالرحمن پاشا خسته‌لیراراد. اولمقسزین وکلایه طبیب جلبی غیرجائز اولدیغندن عرض اولنور. شوکتمآبك کیفی اویله ایستمه‌سی اوزرینه بربیطر کونده‌ریر. بیطرکلیر، اوطورور. عبدالرحمن پاشانك آیاقلرینه کوز دیکر ، بشقه یره باقمازبیطر آیاقلرینه باقدقجه اوته‌کی خویلانیر پاشا خویلا نمقده اولسون. بیطر بردوزی یه باقدقدنصکره آیاغکز کوچوکمیدر بیوکمیدر : دیه برسوألده ایراد ایدنجه ذاتاً خویلا نمقده اولان پاشا ـ برحدت به حریف نعلبندمیسك آیاغمه نه قاریشیورسك دیمش.

نه غم تقسیم ایدرسه‌ك ملکی خونکارم حیاتکده
. یکك قالسه بزه کافیدر انقاض حکومتدن
. . تکده برقازیق اولدیسه «ژون ترکلر» مبارك باد
یازارلر ذوق آلیرلر سنده‌کی اوهامه خدمتدن
اویوشدك چار ایله ناچار توحید مظالمده
ناصل شرم ایتمه‌دك بالواسطه عرض صداقتدن
یاپیشمش بورنکه (بالقان)، (ایتالیا)، (نمسه) اکسه‌کده(۳۰)

(۳۰) قپوپی قیروب اودون ، حلاینی . یکوب قادین ایتمك قبیلندن دیپلومات اعظم اولان سیاسیٔ مشهور عبدالحمیدخان ماکدونیاده کندی طرفندن برمدت دها ادامهٔ مظالم ایچون سیاسی بعض (روللر) اوینایور چونکه بواصلاحاتك اناطولی‌یه‌ده تشمیلندن قورقویور اصلاحات اخیره مناسبتیله انکلیزی یالکز براقمق ایچون کیم بیلیر دول ستهٔدن سائرلرینه‌ده ملتك املاکندن ، اموالندن ینه نه‌لر عنایت ایدییور . ازجمله ـ ۱۸ شباط ـ ۱۹۰۸ تاریخنده (آوستریا) یه (بوسنه) ، (مترویچه) شمندوفر خطنك التصاقنه مساعده ایلدی . حالبوکه بوخط تجاری اقتصادی اولمقدن زیاده عسکری ، سیاسی برخطدرکه بونکله حکومت مشار‌الیهانك مطمح نظری اولان (سلانیك) ولایتنه قولایجه سوقیات عسکریه‌ده بولونمق و (یکی‌پازار) کبی برموقع مستحکمك اهمیتنی سقوط ایتدیرمکدر . ایشته بوخطك التصاقنه مساعده استقبالده آوسترایه ماکدونیانك اشغالیچون بر کنیش یول آچیویرمکدن عبارتدر یالکز آوسترایه ویریلن شوحق سکوت ایچون بر فقره خاطریمه کلدی . براز پرده بیرونانه ایسه‌ده بوندن بشقه محل تطبیقیده پك آز بولنه‌جغندن عفو عالیٔ جناب پادشاهی‌یه مغروراً یازییورم .

— فقره —

حربفك بریسی کارخانه‌دن بر قاری آلیر ، نکاحلانیر قاری ظنیله آلدیغی او اقشام

برمی پارمق بری سله آثار مکر سیاستدن
سنکچون بوکیدیشله بعدما (سله) ، (توقاد) واردز
ییقل کیت برکون اول مستفید اول ذوق مجرتدن
هنوز ملتده مشروطیته یوق دیرسك استحقاق
ناصل بیلمم که آیرلمقده وجدانك حقیقتدن
اکر ملت . شك‌سه‌سن . شکلر پادشاهیسك
برائت ایله‌مك ممکنمیدر سویله بوصورتدن
برائت پك قولایدر طوپلا مبعوثانی ، اعیانی
برآزده آنلره یوکلتده سن قورتول شو ثقلتدن
بوکون تطبیق ایدرسه‌ك حکم قانون اساسی‌یی
ممالك فرق اولونماز او چ سنه ظرفنده جنتدن
ایشیتدم سویله‌یورمش پادشاه معدلت پیرا
فراریلرده اولمازمش اثر حسن طویتدن
بونی تکذیب ایدر برهان قاطع (حسبحال) مدر
اولورمی اصدقا خالی دعای عمر شوکتدن
بو بندر کهده بن خانجی افندم یولجی اولدقجه
یازوب جیزمکجه واز کچمم بویولده حسن خدمتدن
خلوص قلب ایله ایشته دعایه أیلدم آغاز (٣١)
غرض سلطان ایچون بنجه دعادر شاعریتدن

(٣٠) قیز چیقنجه حریف کمال حیرتله‌من بوره‌نك اوکندن اوپمکه‌باشلار. قاری‌بونی کورنجه الیله قیچنه چارپارق اونی اوپمه بونی اوپ زیرا او بونك سایه‌سنده قورتولدی دیمش ....!

(٣١) شو دعا مناسبتیله خاطریمه بر فقره کلدی.

ایشا ظلم اوزره ظلم آیله کنهکار اول که شـول رتبه
کچرکن ییق صراطی اورته‌سندن فرط ثقلتدن
مصرده منتشر (شورای عثمانی) یی کوردکجه
قماشسون پادشاهم کوزلرك نور حقیقتدن
دیلك قوپسون دمیردن کربه‌دنله ، صوك زمانکده
ایدرسك بلکه توبه ، قادر اولمه ایکمیتدن
طویار آچ کوزلرك طوپراقله بلکه ترك دنیا ایت
بویانمش لحیه‌کی فوت اولده قورتار شاملی عزتدن
نفس آلما کلیدلنسون او صنعی دیشلرك ظالم

---

(٣١) — فقره —

ائمهٔ معتزله‌دن « جاحظ » ، حریفك بریسی کیدر برتوصیه ایستر. جاحظ قچاماق کوسترسه‌ده حریفك پنجهٔ ابرامندن یقایی قورتارمایجه دیکر بر اوطه‌یه کیدوب توصیه‌یی یازار وظرفی قپالی اولدیغی حالده کتیروب حریفه تسلیم ایدر. حریف کیدر ظرفك ضمقلی یرینه براز اسپرتو سورنجه بالطبع ظرف کندی کندینه آچیلیر ، توصیه‌یی بر وجه آتی اوقور « شو کاغدی ویرن طانیدیغم بر آدم دکلدر غایت معجزدر پنجهٔ ابرامندن قورتیله‌مادم ناچار یازدم شو توصیه‌یی ویردم سویله‌یه‌جکی ایش هر نه ایسه ایستراولسون ایستراولماسون بنجه ذره قدر تأثیری یوقدر» حریف دونر ینه جاحظه کلیر وبینلرنده محاورهٔ آتیه جریان ایدر.

— محاوره —

جاحظ — غالبا مکتوبی آچدك .

حریف — اوت بویله برشفاعتنامه‌یی ویرمکدنسه ویرمسه‌یدك دها خیرلی اولور.

جاحظ ـ مکتوبك مرسل الیهله بینمزده (پاروله) واردر. بر ایش ایچون

بوغول بوغديرديغك (مدحت) كبي سنده‌او حالتدن
كيدركن محشره اولسـون الكده خون مظلومين
قينه صانســون كورنلر اهل ســنت والجماعتـدن
تورم ايت قورودنجـه قورو اما ينه صـاغ اول
بوكو اسـون قامتك اعجوبه اول چيـق آدميتدن
اورتبـه قانبور اول كيم كندك ايله ذيلكي تقبيل
ديكن باتسون يوررڪن بورنوكه خاك مذلتدن
فلك طوتسون قوپارسون صاچلر كدن برألكلك قيل
سوز آلدم بن اوجوز ياپمق ايچون جنكانه همتدن
.ڪاك دونسون بوروشمش برخياره كوبره‌سز اكدن
ايقندقجه ايقـين محروم اولونجـه دفع حاجـتدن
سنى برصنديغه‌قويسونده (ژون تركلر) دولاشديرسون
قاتيلسون سير ايدنلر حالڪه ضحك مسرتدن
نه‌مڪن نجـه يازمق سـيأت عصرى حقيـله
ڪرك درد معيشتدن ، ڪرك آلام غربتدن

نه‌ايچون نه‌قدر ساده ، نه‌قدر غير ملتزم يازارسه‌م اويله‌ك سرعت حصولنه دلالت ايدر. بناءً عليه بن آكا بويله افهام مرام ايدرم .

حريف — رافضى ، زينديق حريف كوزلرك كور اولسون ديلك طوتلسون بجاقلرك قيرلسون قولاقلرك صاغير اولســون قوللرك چولاق اولسـون دايانه‌جق قولتوق دكنكى بوله‌ماده بلى قيريق ييلان كبى يرلرده سورون .

حافظ — بوانكساره نه‌دن مستحق اوليورز.

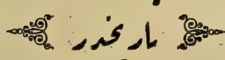
حريف — خاير انكسار دكل بنمده كندمجه (پاروله) م واردر. هر كيمسه كوروسه‌م بويله دعا ايدرم ديمش .

«کمال »ك روح پاکی کلدی «اشرف» أیلدی امداد
«مروتمند اولان مظلومه أل چکمز اعانتدن»

— برنجی کتابك صوکی —

لاحقه

۱۳۲۰ — تاریخ هجریسنده «بروکسل» ده وفات ایدن ونعش مبارکی «مومیا»لنه‌رق پارسده «پرلاشز» قبرستاننده غربای مسلمینه تخصیص اولنان زاویه‌ده موقتاً ودیعهٔ خاك رحمت الهی قلنمش اولان خلیل پاشا زاده داماد محمود جلال‌الدین پاشا مرحومك انشاالله قریب‌الوقوع اولان انقلاب عقیبنده استانبوله نقلیله مقام ابدیسنه رسم تنزیلنده مرحوم مشارالیهك مخدوم کمالات موسومی اولوب مجرد تحصیلی سایه‌سنده فلسفهٔ اجتماعیه‌نك حیرت رس عقول اولان طبقات عالیاتنده نشر انوار اقتدار ایله علم وعرفانی اخلاق و وجدانی عموم فرانسه علما ، ادبا ، حکما و وکلاسنه جداً تسلیم ایتدیرن و دنیانك معلومی اولدیغی اوزره سوق ناموس و حمیتله ملت یولنده بالجمله اسباب ثروت و سعاتی فدا ایدن سر تاج احرار امت کنج، فاضل ،کامل و هر وجهله علمیله عامل اولان جناب پرنس (صباح‌الدین) ه خصوصی بر مکتوبله توصیه یاخود وصیت ایتمك تصورنده بولندیغم بر خطیب ادیبه اوقوتدیرلمق و او مقدس تربه‌نك مناسب بر محلنه یازلمق اوزره انشاد ایدیلن

کلن البته جهانه کیده جکدر بر کون   کندی قانی اوله‌ماز کیمسه‌یه باقی دنیا
خوش صدا قویما لیده کیتمه‌لی بو قبه‌ده‌بر   یوقسه بیهوده کلوب کیتمه‌ده یوقدر معنا
ظالمك ظلمنی کتم ایتسه بیله بر تاریخ   کوسترر صوکره وقوعاتی بزه لوح خدا
خوش صدا قویملی یعنی حسنات ایتملیدر   کله‌لم مقصد اصلی‌مزه‌ شمدي مثلا :

کرچه بك چوقسه‌ده داماد شهنشاهیلر نرده اونلر نره‌ده حضرت محمودپاشا(۱)
کندیسی کیتدی فقط قالدی جهانده نامی مالنی ملکنی ایتدی وطن اغورنده فدا
ترك ایدوب راحتنی مملکت وملت ایچون شرقدن غربه سفر ایلدی خورشید آسا

*
* *

مقصدی بیقمق ایدی هیکل استبدادی آه کیم کلدی اجل أیلمـدی عمری وفا

(۱) وقتیله حقنده سویله‌دیکم شو قطعه‌نك

— قطعه —

نه بر فرخنده طالع، جانب عالیٔ ملتدن
کوروب بو مظهریت جرمت افزای عمومیسك
تناسخ مذهبندن اولمش اولسه‌یدم اکر دیردم
دکلسك بشقه سن الا جلال‌الدین رومیسك

مخاطبی داماد محمود پاشانك نه‌مبارك، نه‌محترم، نه‌بیوك بر ذات اولدیغی یقنده نشر ایدیله‌جك اولان «مناقب محمودپاشا» نامنده‌کی رساله‌ده کوریله‌جکدر.

دیدی ای نازلی وطن قان کیدیور قلبمدن کورمـدم موکب حریتکی واأسـفا

*
* *

اللی یاشنده هنوز یوقدی دریغا رحلت أیلدی قافـله سـالار وزیر الادبا
مستفید اولمدق آدم یوغیدی لطفندن آغلاسون حشره قدر فوتنه بزده شعرا
وارمی صوردم کورن امثالنی انسانلقده بر آغزدن دیدی مرحومی بیانلر حاشا
ایلسه بعـض تبسم؛ افـق وجهـنده آیك اون دردی کبی پارلار ایدی نور حیا
نه حلاوت وار ایدی شیوهٔ کفتارنده کیمسه‌یی ایتمز ایدی ذره قدر استهزا
متواضع ایدی پك یوق ایدی کوکلی، کبری بیك نوازشـله ایدردی ضعفایی احیـا
متکبرلره لکن اوده کبر ایلر ایدی هانکی فرعونی کورسـه کسلیردی موسـا
کلسه برظالم اکر بزمنه یوزویرمز ایدی ملتك چکدیکی محنتدن ایدردی شـکوا

اونه وجدان ایدی الماس کبی غایت صافی — بر کتابدی ایچی آلتونله مزین کویا
طاشلادی قیرمق ایچون هیکل استبدادی — صاغ ایکن ایتدیلر اعدام ایله محکوم جزا
رتبه‌یی، قدری بیوکدی شهدادن قات قات — أولمدن اولمش ایدی داخل سلك شهدا
بیلدیزك حکم .. یدانه‌سنی بالتمییز — ایدر البته خداوند قدیره شکوا
ایشته حاکم ایله محکوم بولشدی اوراده — عفو محکومه ایدر حاکم اولان شمدی رجا
صوردی ارطغرال الله بو .. دنمی دیه — یوزینه باقدی .. دیدی حاشا کلا (۲)

*
* *

دست حرمتله قونان قبره شو نعش سیار — هر زمان معشر احراره مطاف اولسه سزا
آز کلیر شانه نسبتله ینه مرحومك — تربهٔ پاکی جواهردن اولنسه انشا
دیکسه‌لر برده سزا نامنه آلتون هیکل — جانی شاهد حریت ایچون ایتدی فدا
شو مهابتله کلن نعش نجیبانه‌سیدر — روح نازنده‌سی همبزم جناب مولا
اهل ایمانه نه تأثیری اولور اقلیمك — نره‌ده اولسه کیرر جنته البت شهدا
(پرلاشز) دن آچار اربابی تونل فردوسه — اوکده رهبرلك ایدر مشعلهٔ نور هدا
حق یولنده بولنان هندسه‌مز کشف ایلر — آخرتدن اوته‌ده اولسه‌ده عرش اعلا
هم بنی همده شو مرحومی سون بر (قول‌نل) — اولدی بو تعزیته باعث نظم و انشا
(حتی انکار ایده‌مم دوغریسی اول ذات ایتدی — طرفینه اولان اخلاصی بو صورتله ادا
کلدی امداده (محمد) دوشونورکن تاریخ — بولدی یول (اوروپا) دن جنته محمود پاشا

(۹۲) —۱۳۲۰—

ـ ۱۳۲۳ ـ تاریخنده انکلتره‌نك «فولکستون» شهرنده وفات ایتمش اولان اجلهٔ ادبای اسلامیه‌دن و احرار امتك سرآمدانندن مرحوم ممدوح بکك وفات

---

(۲) جنازه‌نك اثنای رسم تنزیلنده بو بیت اوقونمایوب طی ایدیله‌جکدر ،

تاریخیدر

صانکه افکارم غمك دریای بی‌پایانیدر — کوزلرمدن دوکدیکم یاشلار بلا بارانیدر
قیدی بر ممدوح دورانه ینه ظالم فلك — ظالمك بو دوکدیکی بیلمم قاچنجی قانیدر
بشقه صانمه بوده‌کی ظالم فلکدن مقصدم — شمدیکی ترکیه‌نك سلطان بی وجدانیدر
روی ارضی اعتیادی قانله اسقایله‌مك — صانکه عصرنده ممالك کربلا میدانیدر
برطاقم آلچاقلری جمع أیلدی اطرافنه — بالاضافه کندیسی .. قللرك سلطانیدر
یاحلبیدر قرینی اکثری یاشاملیدر — باشلرنده کندی کویا بر ..... چوبانیدر
سمتنه اوغرامماز ارباب کمالی بر زمان — اصدقای بندکانی هپ کوچك اوغلانیدر
برزمانلر آلدی مابینه اویونجی عبدی‌بی — عبدینك عبدی‌یه ظن ایتمه بو براحسانیدر
پادشهجه مقصد اصلی اهالی کولمه‌سون — ملته معذبلکك بو بشقه بر برهانیدر
منع ایدرسه عشرتی بعضاً دکل الله ایچون — برمحله‌ده اوچ کیشی طوپلانمامق فرمانیدر
بزم عشرتده دکل هربرده ممنوع اجتماع — وارسه ممنوع اولمیان ضبطیه‌نك زندانیدر
عفو ایدر قاتللری تلطیف ایدر سارقلری — چونکه جمعیتده بونلر کندینك اقرانیدر
ابولهدا افسون اوقور اوفلر بتون کون اوستنه — فائق و راغبده باب لطفینك دربانیدر
باب عالی بکجیسی برچوق وزیر ومستشار — شهر امینی بر طاقم کارخانه‌نك رضوانیدر
پك سزا خونکاری بر... نه تشبیه ایلسه‌م — شاملی عزتده زمانك چونکه برهامانیدر
اهل ناموس وحیا علم وفضیلت دوشمنی — دائما ارباب وجدانکده خصم جانیدر
ییلده اوچ بش بیك قادیندن فضله استفراش ایدر — شهوتك مابینی بر پایانسز عمانیدر
ظالمانه صویدی آچ چپلاق براقدی ملتی — بویله نباشلك اهالی أولمه‌دن عریانیدر
چیقماسه ییلدیزکبی محکم قفسدن چوقیدر — فطرتك ملت قایله بسله‌نن ظرتلانیدر
آغزی بورنی قانله برباد اولدیغیچون... کبی — اجنبیلرجه قزیل سلطان آنك عنوانیدر
قصدایله اولدیردیکی آدم چیقار بش میا ونه — عادتا دارالخلافت بر قصاب دکانیدر
بولماز عصرنده ایصرمش اولدیغی آدم فلاح — دیشلری کویا قودورمش بر ...دندانیدر
نامی خونکارك آکلدقجه صولر آقماز طورور — وارایسه جای منابع ملتك چشمانیدر

بر تماشا خانه استانبول (رول) اوینار پادشاه هر خفیه ژورنالی گویا (درام) اعلانیدر
ایلدی ملکی خلافتله خراب اندر خراب صانکه ییلدیز ملتك بر آتش سوزانیدر
لاله زار اولدی ممالك خون مظلومین ایله صانکه دنیانك وطن بر قرمزی مرجانیدر
صفحهٔ شرقی تماشا ایتسه بر (شاعر) اگر دیرکه هر بیتی یانیق (عبدالحمید) دیوانیدر
ملکی نصفندن زیاده خصمه ویردیسه نوله پاظلاسون اهل حسد بو پادشاه احسانیدر
اسکیدن خاقان ایدی برین وبحرینه فقط شمدی بر ایرماقله بر قاج چیفتلکك خاقانیدر
ملتی ملکی یاقوب ییقدقجه کسب ایلر صفا بر طاقم اهل حمیت ظلمنك نالانیدر
کذب ایله دارالخلافت اولدی بر دارالخلاف طوغری وسوز اهل کمالك باعث خسرانیدر
محو واثبات ایتدی قانون اساسی بی حمید مجلس مبعوثی ژاندارمه، پولیس اعیانیدر
بر اثر یازمق نه لازم چونکه شمدی هر کسك یازدیغی ژورنال محك رتبهٔ عرفانیدر
استعاذه ایله سه ابلیس شرندن سزا چونکه سلطان زمان آخر زمان ..طانیدر
ایلدی قصداً دونمایی خراب اندر خراب بزده کی بحریه نك دهشتلی بر طوفانیدر
بویله ظلم پادشاهینك تمادی ایتمه سی خامهٔ صاحب صریرك باعث طوغیانیدر
بیحابا بویله قنطارلرله ایتدی سیئات یازدیغم شیلر او حالك بر کوچوك میزانیدر
ایشته ممدوحی شهید ایتمش اولا ظالم بودر بن دکل بو ظالمك مولاده .... خوانیدر
دیکله یك شمدی برازده منقبه ممدوح ایچون واقعا یأس، فتورك خامه بی درمانیدر
صورمایك داخلده مرحومك اقامتگاهنی حبس ونفیك دائمی صورتله بر مهمانیدر
سورکون اولمق اورره بیچاره وطنده متصل بر طاقم ژورنال نویسك مظهر بهتانیدر
صوك زمانلرده فرار ایتدی وطندن خارجه چونکه منفیاً سیاحت اسکیدن ادمانیدر
کاشانه آز کلیر اویله ندیم نکته دان هر ظرافت بزمینك بر مرغ خوش الحانیدر
بخش ایدردی گیردیکی مجلسلره شوق وسرور صحبت شیرینك حالا کوکل حیرانیدر
کولکه ده قور مجلس آرا القده اسکی حشمتی حصمنی هجو ایلمکده عصرینك حسانیدر
رحلت ایتدی غالبا سلطانی استقبال ایچون چونکه عمر پادشاهینکده صوك آوانیدر
ایتدی (فولکستون) طریقیله عزیمت جنته شبهه سز غربتده حقك مظهر غفرانیدر

بر بیلندن أیلدم تحقیق متروکاتنی بر قیریق خامه فقیرك ثروت و سامانیدر
اشبو تاریخی قرائت ایله ین اخواندن مقصدم مرحوم ایچون بر فاتحه احسانیدر
بن دها چوق سویلمك استردم أی اشرف فقط صوصماغه مجبور ایدن قافیه نك فقدانیدر
(قبری) خارجده قالنجه سویلدم تاریخنی شاهد حریتك ممدوح بك قربانیدر

— ١٣٢٣ —

طبع و نشرینده دوام ایتمکده اولدیغمز سلسلهٔ « دجال » ه نسبتله براز دها نزیهجه اولان « حسبحال » سلسله سنه کچمه سی مناسب کوریلن بعض اشعار عتیقهٔ فقیرانه

— توحیدی متضمن —

— قطعه —

قل هوالله احد بی شکدر
بردر الله نظیری یوقدر

شك ایدن برلکنه اشکدر
شاهدعادل ایکن موجودات

مناجاتی متضمن قطعه‌لر

دیلرم ناسی بتون مظهر غفران ایله
روز محشرده محمدله علی حرمتنه

آتش دوزخی سوندرده کلستان ایله
یتر انسانلره دنیانك عذابی یارب

— قطعه —

آقیت دریالری دار جحیمه
بو عالم محو اولونجه یاالهی

بتون مخلوقی سوق ایله نعیمه
صوباصسون نابدیداولسون جهنم

ولادت حضرت نبوی حقنده . قطعه

دوغدیغی لیل مبارکدر بو شب پیغمبرك
ماهه رغماً دوغسه شایاندر کونش اقشامدن
نسخهٔ قرآندن یالدیزلی بریاپراق کبی
بر ورقدر نوردن بو دفتر ایامدن

« خاکپای اقدس حضرت رسالتپناهی یه » قطعه

کناهم چوقسه ده اصلا بولنمام آه وزار اوزره
بولندم امتکدن یارسول الله مسعودم

اولور عفو عمومی آخرتده اهل نار اوزره
سن اول پیغمبر آخرزمانسك کیم مراد ایتسه‌ك

قطعه

ایدر جلب شفاعت کثرت اشکك قیامتده
خدانك لطفی چوقدر غم یمه(اشرف)- ونردوزخ
ریاکاران امتدن اگر بر زاهد بارد
ایدرسه بر نفس کانون ثانی یه دونر دوزخ

دفتر اعمال

یاخود

— اعتراف جرم —

مبرایم ثوابدن عادت ایتدم جرمی همواره
هزار افسوس اولدم بن اسیر نفس اماره
فغان کیم کوز کوره بن کندیمی سوق ایلدم ناره
بنم جرمم بیوکدر بکزمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه بر چاره

بو کون قرق یاشنه کیردمده حالا بر ثوابم یوق
کنهکارم کفندن غیری والله حجابم یوق
سکوتدن بشقه اولسهم منکرینه بر جوابم یوق
بنم جرمم بیوکدر بکزمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه بر چاره

حیاتك مرکزندن یکرمی درت ساعت اوزاقلاشدم
بو کونده کچدی عمرمدن حدود موته یاقلاشدم
بن اوصلانمام چوغالدقجه کناهم دانغلاقلاشدم
بنم جرمم بیوکدر بکزمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه بر چاره

سوار اسب غفلت اولدی، کوکلم عزم راه ایتدم
خیال و خاطر ابلیسه کلمز بیك کناه ایتدم
خلاصه دفتر اعمالی هپ سیمسیاه ایتدم

بنم جرمم بویوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق بنجه بر چاره

کنهسز بر دقیقهم کچمدی وقت حیاتمدن
اوصاندیردم کراماً کاتبینی سیئاتمدن
کناه اولدیغنه نادم کنهلرده ثباتمدن

بنم جرمم بویوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق بنجه بر چاره

طاقلمش بوینمه قالمش عبادك حقی پك چوقدر
حقوق اللهه دائر هیچ تسلیماتمز یوقدر
کوزم دویمازدها کرچه حرامه قارنیمز طوقدر

بنم جرمم بویوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق بنجه بر چاره

بر ایش کلمز الیمدن خیره دائر مائلم شره
بولنماز دفترمده احسن اعمالدن ذره
خطا ایتدم میان توبه‌یی قیردم بش اون کره

بنم جرمم بویوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق بنجه بر چاره

معاصی وارسه قورتلمش ألمدن دار دنیاده
صاقین ظن ایلمه الله ایچون اولمشدر آزاده
الیمدن کلمدی یوقسه قصور ایتمزدم اجراده

بنم جرمم بیوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق بنجه بر چاره

دیرم فوارهٔ جسمم جهانده چوق کنه صاچدی
دیمم هپ دست شیطان پردهٔ عصیانمی آچدی
هله بر کیزلی جرمم وارکه شیطان کوردیده قاچدی

بنم جرمم بویوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق بنجه برچاره

بولندم تکیه‌لرده بعض بنده آه و واه ایتدم

ویروب بادهوایه عمرمی محو و تباه ایتدم
کلاه کیدم عمرودن بن دخی زیده کلاه ایتدم
نم جرمم بیوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجسه بر چاره

حرامك نوعنی مشعر شیاطین یاپسه بر دفتر
بودفتردن طادانلر اسمنی یازسون دیسه بر ار
یازاردم هپسنی جف القلم امضامی بن از بر
نم جرمم بویوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه بر چاره

اجل کلمکده حالا ایتمدم بن کف یدمیدن
کوکل واز کچمه‌دی کیتدی کوزلدن، رقص وهی هی دن
قارشدیردم خلاصه مدت عمرمده هر شیدن
نم جرمم بویوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه بر چاره

آچیلسه بر مناهی سرکیسی باالفرض والتقدیر
ایدلسه سرکیده آنجق نم ایتدکلرم تشهیر
تماشا ایلسه ابلیس یر تلبیس ایدر تقدیر
نم حرمم بیوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه بر چاره

وجودم بر درخت جرم، بی میوه نهالم یوق
کنهکاران ایچنده بی نظیرم بر مثالم یوق
بو کون بیت حرامه کیتمکه مال حلالم یوق
نم جرمم چوق بویوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه برچاره

جهانده دائما اجرای آهنك سیاع ایتدم
نجه سودیکلرمله پاره بخشنده نزاع ایتدم
منافع نقطه‌سنده حسن اخلاقه وداع ایتدم
نم جرمم بیوکدر بکزهمم هر بر کنهکاره

شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه بر چاره

آکر کوردمسه پارلافلق چراغ بزم دشمنده
او بزمك شمعنه پروانه اولدم عادتا بنده
بو انسانلقمیدر سویله ادکاسه‌ك بن کبی سنده
نه جرمم بویوکدر بکزم م هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه برچاره

جماعتله بولندم بعض یرده التحاق ایتدم
عبادت ایله‌دم صورتده سیرتده نفاق ایتدم
کناه ایتمك ایچون شیطانله کویا اتفاق ایتدم
نه جرمم بیوکدر بکزه‌مم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه بر چاره

کنهکاران ایچون بر استاستیق یاپسه شیطانلر
باذن‌الله آنی نشر ایتسه‌لرده کورسه انسانلر
قالیردی کثرت ذنبمده حیرتده مسلمانلر
نه جرمم بویوکدر بکزمم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبنه قالدی آنجق نجه بر چاره

اوامردن کریزانم ، نواهی کندی سلکمدر
بونی تصدیق ایدر قلبمده صانمه نقش کالکمدر
اراضئ معاصی صانکه بر طاپولی ملکدر
نه جرمم بویوکدر بکزه‌مم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبیه قالدی آنجق نجه بر چاره

نواهی کندی سلکمدر اوامردن کریزانم
نجه یوزبیك کناه ایتدمده حالا ناپشیمانم
مسلمانلق اولورسه اسمله بنده مسلمانم
نه جرمم بویوکدر بکزه‌مم هر بر کنهکاره
شفیع المذنبینه قالدی آنجق نجه بر چاره

صیقلدقجه باشم کذب صریحی اختیار ایتدم
بنای کذبی بر قاچده قسمله استوار ایتدم
خلاصه جرم ایچنده بشقه بر جرم ادخار ایتدم

بنم جرمم بويوكدر بكزه‌مم هر بر كنهكاره
شفيع المذنبنه قالدى آنجق بنجه بر چاره
او رتبه اينه‌دم اجراء اشرافا » عصيان بى پايان
كناهم طارتيليركن خوفم اولدركيم قوپار ميزان (٣)
جهنمدر يرم حق أيله‌مزسه مظهر غفران
بنم جرمم بويوكدر بكزه‌مم هر بر كنهكاره
شفيع المذنبنه قالدى آنجق بنجه بر چاره

آناسى ورمدن أولن ينه ورملى اون بش ياشنده بر قيزك پدرى آغزندن آتى‌ده‌كى شرقى‌يى سويله‌مشدم . « برقاچ آى صوكره قيزده أولدى »

— شرقى —

دكشدى بر زماندر اسكى حالك — جكر پاره‌م نه‌در حزنك ، ملالك
يازيق صولدى ، صارار دى كل جمالك — جكر پاره‌م نه‌در حزنك ، ملالك
او بايغين خنده‌لر روح المى — وجودك غنجهٔ باغ عدمى
عجب آننه‌ك كبى دردك ورمى — جكر پاره‌م نه‌در حزنك ، ملالك

بر قضاده مأمور بولنيوردم بر قريه‌ده اهالئ قديمه ايله او جوارده اسكان ايدلمش اولان مهاجرلرك سيزلانمالرى كسيلميوردى . بر چوق مخابرات رسميه‌دن صوكرا متصرف لواء اولان ذات هانكى طرف حقلى ، ياخود حقسزدر غير رسمى اوله‌رق ياز ديه طرف فقيرانمه اشعار ايتمشدى . سيز آز سوزدن چوق معنا آكلايان عارفلردن اولديغكز ايچون بو بابده‌كى احوالى شونكله آكلارسكز ديه آتيده‌كى قطعه‌يى يازمشدم .

— قطعه —

نه اهالى ، نه مهاجرده حميت قالمش — طرفينك ايلك اوزره دكل افكارى
جمله‌سى بار بلادر وطنك سيرتنده — بويله هجرت ايده‌نك بويله اولور انصارى

---

(٣) شو اعتراف جرمى وقتيله ظرفادن بر ذاته اوقومشدم اك نهايتده‌كى « قوپار ميزان » پارچه‌سنى ديكله‌دكدن صكره « اه برادر سن اولجه كيدسه‌ك شو ميزان قوپسه‌ده بتون انسانلرله برابر بزده قوتولمش بولنسه‌ق نه اعلا اولوردى » ديه نكته پردازلق ايتمشدى .

اره صره دونما سوقیله بعض دولتلرك نقطهٔ ترویج مطالبی ایچون بر بازار سیاست اولان مدللی‌یه دائراخیراً سویله‌دیکم بر قطعه‌در .

— قطعه —

دونمادن اثر یوق صانکه ترسانه ترسخانه
مسائل حلنه شمدی سواحل مکتب اولمشدر
سفائندن قولاّبجه اوستنه آتلار سواریلر
سیاسیون ایچون کویا « مدللی » مرکب اولمشدر

بزده اوتوز اوچ سنه‌در هر دائره تمیزلنمز بر دارالسیات اولمشدر . فقط بونلرك اك زیاده ایچندن چیقلمازی باب مشیختدر . او ملوث دائره‌دن تعین اولونوب لوالره ، قضالره کوندریلان نائبلر دها دوغریسی ایپسزلر بلادر بونلرك تعریف سیأتنده لسان قال لالدر . هله قضا نائبلری (٤) دنیلن مردارلر ! خرسزلقده ، ادبسزلکده ، ناموسزلقده اشقیادن دها فنا دها اشع‌درلر بناءً علیه عموم قضالر اهالیسنی قطعهٔ آتیه حکمنك اجراسنه اك مقدس بر وظیفه اولمق اوزره دعوت ایدرم .

— قطعه —

صارقلی کوردیکك جاهلری ظن ایله نواب
قور تماچون درخت مدکی کویا بردیکن صارمش
باشندن بوینونه ایندر آنکله بوغ همان کلبی
صارق صانمه بر اولمش یینه طوتمش بر کفن صارمش

تورك تابعیتندن ایران تابعیتنه کچمش اولان بریسنه خطاباً سویله‌دیکم

---

(٤) قضا قاضیسی مناسبتیله شویله بر فقره خاطریمه کلدی .

— فقره —

حریفك بریسی رؤیاسنده جنتك اورتاسنده بر « آیو » کوروب حیرتده قالیر بناءً علیه آیو ایله بینلرنده محاورهٔ آتیه جریان ایدر .

— محاوره —

آیو — نیچون حیرت ایدییورسك .
حریف — جنتده حیوانات اولمیاجقدیده آنك ایچون .
آیو — بن وقتیله بر قضا قاضیسی بوغوب ییدمده الله مکافاتا جنتلك ایتدی دیمش .

— قطعه —

شمدی بر تورکك چیقوب ایرانه تابع اولماسی
افغانستاندن طابکار علوم اولمق کبی
مسکراتك نوعنی تبدیل بر سرمست ایچون
ارمنیلکدن چیقوب یهوده روم اولمق کبی

— غزل —

کیره رز میکده‌یه دار الشفا نیتنه ایچرز بادهٔ کلکونی دوا نیتنه
بز جه بیك عمره دکر وصلتی بنت العنبك بیله‌رك جان ویررز ذوق وصفا نیتنه
نه کبی پیرلرك پیر مغاندر پیری شیخه لعنت اوقورز خیر دعا نیتنه
نه بلادر ینه بیکلرجه بلالر چکرز اسم اعظم اوقوسه‌ق دفع بلا نیتنه
آرارز دفع غمك چاره‌سنی عشرتده « اشرفا »زهر ایچرز صانکه شفا نیتنه
لطف حقه مغروراً سویله‌دیکم بر قطعه

اتفاق ایتسه‌ده عالم بنم اولسه دنیا کائناتك ینه آرایشنه آلدانمام
او قدر لطفنی کوردمکه سنك دنیاده بن جهنملك اولورسه‌م ده الهی یانمام

بو کتابك ختام طبعی — ١٣٢٦ — سنه‌سی محرمنه تصادف ایتدیکندن قطعهٔ آتیه‌نك‌ده مع التأثر بورایه درجنی مناسب کوردم .

— قطعه —

چوقمی هنکام بلای کربلایی یاد ایله
شمدیکی عشر محرمده اولان اه و انین
وقعهٔ دلسوزدن سوکره کمال حزن ایله
کوزلرندن قرق سنه یاش دوکدی زین العابدین

وقتیله اولدم ایچون یازدیغم و قبر طاشمه یازلمق اوزره وصیت ایتدیکم بر کتابهٔ سنك مزارك دخی بورایه درجیله ختم کتاب ایتدم .

— قطعه —

قبرمی کیمسه زیارت ایتمه‌سون الله ایچون
کلمه‌سون رد ایلرم بالله اوز قرداشمی
کوزلرم ابنای آدمدن او رتبه بیلدی کیم
ایستمم بن فاتحه تك چالماسونلر طاشمی

— ختام —

0,05
0,05
0,25
10
0250
1 9
0,225000